

**Hodnotenie priorít zahraničnej a európskej politiky Slovenskej republiky v
roku 2018 a ich zameranie na rok 2019**

Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR

február 2019

VÝCHODISKÁ.....	3
I. HLAVNÉ PILIERE ZAHRANIČNEJ POLITIKY SR	4
1. Európsky pilier	4
Strategická agenda a inštitucionálne otázky	4
Dobudovanie hospodárskej a menovej únie	5
Jednotný trh EÚ	5
Viacročný finančný rámec EÚ	6
Migrácia a reforma azylového systému	6
Brexit	7
Strategické partnerstvá v rámci EÚ	7
2. Bezpečnostný pilier	8
Severoatlantická aliancia	8
Spoločná bezpečnostná a obranná politika EÚ	9
Transatlantická spolupráca.....	10
3. Multilaterálny pilier	10
Organizácia Spojených národov	11
Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe	13
Rada Európy.....	14
Odzbrojenie	14
Prevenca a riešenie konfliktov.....	15
Boj proti terorizmu	16
II. SUSEDSTVO SR.....	16
1. Bezprostredné susedstvo SR	16
Česká republika	16
Maďarsko.....	17
Poľsko	17
Rakúsko	17
Ukrajina	17
Vyšehradská spolupráca.....	18
Slavkovský formát.....	18
2. Východné susedstvo	18
Východné partnerstvo	18
Rusko	19
3. Juhovýchodná Európa	19
III. NÁSTROJE ZAHRANIČNEJ POLITIKY SR.....	21
1. Ekonomická diplomacia.....	21

Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj.....	21
Bilaterálna ekonomická spolupráca	22
Priority regionálnej ekonomickej spolupráce.....	23
Spolupráca s finančnými inštitúciami a WTO	24
Nedostatok pracovnej sily v SR.....	24
Energetická bezpečnosť SR.....	25
Rozvoj znalostnej ekonomiky a inovácií	25
Rámec pre čerpanie pomoci z finančných mechanizmov	26
2. Strategická komunikácia a prezentácia SR	26
Strategická komunikácia.....	26
Koordínácia jednotnej prezentácie SR v zahraničí	27
Verejná a kultúrna diplomacia	28
Spolupráca s mimovládny a neziskový sektorom	28
3. Rozvojová spolupráca a humanitárna pomoc	29
4. Starostlivosť o občanov a krajanov	30
Zvyšovanie úrovne poskytovania konzulárnych služieb občanom SR.....	30
Krizový manažment v podmienkach MZVEZ SR	31
Spolupráca s krajanmi	31
5. Profesionálna zahraničná služba	32
Reformný proces MZVEZ SR	32
Honorárne konzuláty SR v zahraničí.....	33
Modernizácia informačno-komunikačnej infraštruktúry	33
Rozpočtové otázky.....	33

VÝCHODISKÁ

Oslavy okrúhlych výročí v priebehu roka 2018 nám pripomenuli základy našej štátnosti a zároveň aj to, ako sa siločariary medzinárodnej politiky v priebehu 20. storočia zahrávali s osudom našej krajiny. Koniec 20. storočia priniesol Slovensku dlho očakávané príležitosti, ako aj garancie pre plnohodnotný a slobodný rozvoj štátu a jeho občanov. V roku 2019 si ich pripomenieme v súvislosti s 15. výročím vstupu do EÚ a NATO a 30. výročím Nežnej revolúcie.

Tieto udalosti zároveň vymedzujú **hodnotové ukotvenie slovenskej zahraničnej politiky**: presadzovanie slobody, demokracie a ľudských práv, obhajoba medzinárodného mieru a bezpečnosti, rešpektovanie medzinárodného práva, rozvoj dobrosusedských vzťahov, zodpovednosť, predvídateľnosť a solidarita voči partnerom.

Slovensko vychádzajúc zo svojich možností a geopolitických reálií zakladá svoje zahraničnopolitické pôsobenie na jednoznačnej podpore **efektívneho multilateralizmu**, osobitne na rešpektovaní úlohy medzinárodných inštitúcií a dodržiavaní pravidiel, na ktorých je založený medzinárodný poriadok. Svoje medzinárodné postavenie opierame o **členstvo v EÚ a NATO**, ktoré nám poskytujú historicky bezprecedentné garancie stability, prosperity, bezpečnosti a rozvoja našej krajiny a spoločnosti.

Zároveň sa Slovensko v súčasnosti môže spoliehať na **stabilné dobrosusedské vzťahy** so všetkými susedmi a osvedčené formy regionálnej spolupráce, ktoré nám umožňujú projektovať naše hodnoty a záujmy aj v našom širšom susedstve.

Súčasne nemožno prehliadať, že turbulentný **vývoj na globálnej scéne** priniesol v roku 2018 nárast unilateralizmu, porušovanie medzinárodného práva a oslabovanie medzinárodných inštitúcií. Uvedené sa deje na pozadí formovania nových mocenských centier v globálnej politike. Výsledkom je oslabenie tradičných rámcov medzinárodných vzťahov a rodíaca sa nová multipolarita. Pre Slovensko je dôležité, aby tento vývoj nevedel k oslabovaniu našich spojenectiev a novej podobe vytvárania zón vplyvu, ale aby rešpektoval základné princípy multilateralizmu. Rovnako závažnou skutočnosťou je, že v susednej krajine aj v roku 2018 pokračoval vojnový konflikt. V neposlednom rade projekt zjednotenia Európy ani 30 rokov po páde železnej opony nebude zavŕšený, naopak EÚ musí reagovať na novú výzvu, keď jej rady opúšťa jeden z jej členov.

V tejto situácii si **slovenská zahraničná politika** uvedomuje potrebu silnej obhajoby multilateralizmu, posilnenia jednoty EÚ, nezastupiteľnosti transatlantickej väzby a spolupráce v NATO a presadzovania stability a prosperity v bezprostrednom aj širšom susedstve SR. Rastie aj potreba čeliť dezinformáciám a aktivitám, ktoré toto smerovanie Slovenska spochybňujú. V centre pozornosti zahraničnej politiky SR zostáva taktiež adekvátna starostlivosť o našich občanov a krajanov v zahraničí, aktívne presadzovanie ekonomických záujmov štátu, vrátane podpory podnikateľských aktivít v zahraničí, otvárania prístupu na zahraničné trhy, či vytvárania podmienok pre vyšší prílev zahraničných investícií na Slovensko. Integrovanou súčasťou tohto úsilia je aj jednotná prezentácia SR v zahraničí. Výrazom príslušnosti SR k vyspelým krajinám je náš príspevok k medzinárodnej rozvojovej a humanitarnej pomoci. Výkonom aktívnej zahraničnej politiky sa bude SR usilovať o ovplyvňovanie medzinárodného vývoja v prospech záujmov našej krajiny a jej občanov.

Od uvedených skutočností sa odvíjajú **tri základné piliere** slovenskej zahraničnej politiky - európsky, bezpečnostný a multilaterálny a **tri úrovne realizácie** slovenskej zahraničnej politiky - globálna, susedská a prierezová. Tieto sa odrážajú aj v štruktúre predkladaného materiálu.

Uvedenú triádu bude v roku 2019 odrážať aj **trojica predsedníctiev**, ktoré bude Slovensko vykonávať v OBSE, V4 a Rade OECD.

I. HLAVNÉ PILIERE ZAHRANIČNEJ POLITIKY SR

1. Európsky pilier

Európska únia predstavovala pre Slovensko aj v roku 2018 základný životný priestor a hodnotové ukotvenie. Priestor slobody, kvalita života, mierové spolužitie, ekonomická sila a spoločné pravidlá, ktoré v sebe EÚ zahŕňa, zostávajú konštantnými výhodami členstva v EÚ. Spoluúčasťou na rozhodovacích procesoch v EÚ môže Slovensko efektívne ovplyvňovať nielen vnútornú dynamiku a rozvoj EÚ, ale aj svetové dianie a nastavenie pravidiel medzinárodného systému. V prostredí dynamického globálneho vývoja a rastúcej neistoty v medzinárodných vzťahoch nemá členstvo SR v EÚ relevantnú alternatívu. Súčasne si uvedomujeme, že najhmatateľnejšie výsledky európskej integrácie – vnútorný trh, schengenský systém a spoločná mena čelili v ostatnom období vážnym výzvam. Preto podporujeme komplexné dobudovanie vnútorného trhu a rozvoj digitálnej ekonomiky, ktorá je základom novej dimenzie integrácie - voľného pohybu dát a elektronických služieb. Pod vplyvom migračnej krízy sme čelili istým obmedzeniam schengenského systému, preto budeme presadzovať, aby externé vplyvy nenarúšali výhody, ktoré voľný pohyb ponúka občanom EÚ. V roku 2018 pokračovali aj diskusie o dobudovaní hospodárskej a menovej únie, pričom eurozóna predstavuje pre jej členské štáty, vrátane SR, základ ekonomickej stability. V oblasti bilaterálnych vzťahov bola SR v roku 2018 vysoko aktívna a pokračovala v ich prehlbovaní s európskymi partnermi. Rozvoj bilaterálnych vzťahov tak posilnil väzby v európskom priestore a napomáhal diskusii a rozhodovaniu o zásadných výzvach, ktorým aktuálne čelí EÚ a širšie medzinárodné spoločenstvo.

Strategická agenda a inštitucionálne otázky

Diskusia lídrov o budúcnosti EÚ, ktorá sa začala na Bratislavskom summite v septembri 2016, bude vrcholiť v máji 2019 na neformálnom summite v rumunskom Sibiu, kde sa stanovia kľúčové priority európskych inštitúcií do roku 2024. Následne sa v máji 2019 uskutočnia voľby do Európskeho parlamentu (EP) a po nich bude zostavená nová Európska komisia (EK). Uvedené skutočnosti budú mať zásadný vplyv na ďalšie smerovanie EÚ. Z hľadiska SR bude kľúčové, aby nová strategická agenda reflektovala tradičné sektorálne priority, reagovala na nové výzvy a posilňovala globálne postavenie EÚ. SR bude naďalej presadzovať sociálnu a ekonomickú konvergenciu členských štátov EÚ a kroky zamerané na posilnenie vnútornej a vonkajšej bezpečnosti únie a jej občanov. Za týmto účelom je potrebné posilniť schengenskú zónu a odstrániť bariéry na vnútornom trhu. Rovnako bude potrebné, aby sa EÚ aj v ďalšom období sústredila na skvalitňovanie pravidiel voľného a spravodlivého medzinárodného obchodu a posilňovanie úlohy eura. Taktiež je nevyhnutné venovať zvýšenú pozornosť riadeniu migrácie, vytvárať predpoklady pre budovanie strategickej kultúry a konsenzu v rámci Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ (SZBP), pri zohľadnení potreby akcieschopnej EÚ a efektívneho systému rozhodovania. Záujmom SR je, aby nová strategická agenda EÚ venovala zvýšenú pozornosť problematike obrany, kybernetickým hrozbám, dezinformáciám a šíreniu protieurópskych naratívov v spoločnosti. Dôležitou oblasťou bude podpora vedy, výskumu, technologickej modernizácie a konkurencieschopnosti európskeho priemyslu. V oblasti inštitucionálnych reforiem podporujeme zachovanie komunitárneho charakteru EÚ a rovnováhy medzi inštitúciami a členskými štátmi a medzi inštitúciami navzájom, a to prednostne v rámci existujúceho zmluvného rámca.

Dobudovanie hospodárskej a menovej únie

Diskusie venované prehľbovaniu hospodárskej a menovej únie (HMÚ) boli vymedzené poverením lídrov z decembra 2017 a vyústili do zasadnutia Eurosummitu v inkluzívnom formáte v decembri 2018, ktorého výsledkom je prijatie vyhlásenia. V ňom lídri schválili všetky prvky správy Euroskupiny o prehĺbení hospodárskej a menovej únie. Ministrom financií udelili mandát na začatie rokovaní o tzv. rozpočte eurozóny, ktorého cieľom má byť podpora konvergencie a konkurencieschopnosti štátov eurozóny. Prvé detaily tzv. rozpočtu eurozóny by mali byť známe v júni 2019. Lídri tiež schválili referenčné podmienky vytvorenia spoločného zabezpečovacieho mechanizmu pre Jednotný fond pre riešenie krízových situácií (SRF), ktorého poskytovateľom bude Európsky mechanizmus pre stabilitu (ESM). Takisto boli schválené parametre reformy ESM. Úlohy ESM sa posilnia napríklad zlepšením efektívnosti preventívnych nástrojov, ako aj existujúceho postupu hodnotenia udržateľnosti dlhu. Legislatívne zmeny Zmluvy o založení ESM by mali byť predstavené v júni 2019. Lídri taktiež vyzvali na dosiahnutie pokroku v práci na bankovej únii, ako aj na dosiahnutie ambiciózneho pokroku v oblasti únie kapitálových trhov do jari 2019. Európska rada vzala na vedomie oznámenie Komisie o silnejšej medzinárodnej úlohe eura a vyzvala na pokračovanie prác v tejto oblasti.

Jednotný trh EÚ

Jednotný trh EÚ považuje SR za jeden z najväčších úspechov európskej integrácie a základný predpoklad pre hospodársky rast a zamestnanosť. Odstraňovanie bariér, využitie potenciálu digitalizácie a inovácií, ako aj posilnenie globálnej konkurencieschopnosti EÚ, patria medzi dlhodobé priority európskej politiky SR. Posun pri prijímaní potrebnej európskej legislatívy v tejto oblasti bol pomalý. Nový impulz v r. 2019 by mala priniesť strategická diskusia lídrov, ktorá jasne identifikuje priority pre rozvoj potenciálu jednotného trhu a odstránenie existujúcich bariér.

V oblasti **Jednotného digitálneho trhu** bola aj s našou podporou prijatá legislatíva, ktorá prispôsobuje EÚ na súčasnú dynamiku digitálneho prostredia. Tým sa vytvára ďalšia dimenzia jednotného trhu – ide najmä o voľný pohyb dát s potenciálom podnecovať technologické inovácie a vytvoriť európsky dátový priestor, sprístupnenie frekvenčného spektra 5G, zlepšenie ochrany spotrebiteľov a autorských práv v online prostredí, ako aj prístup k vysokorýchlostnému internetu pre každého. Dôležitou súčasťou tohto procesu je aj pripravovaný program Digitálna Európa, ktorého hlavným cieľom bude podporiť investovanie do superpočítačov, umelej inteligencie, kybernetickej bezpečnosti, rozvoja pokročilých digitálnych zručností a širokého cezhraničného využívania digitálnych technológií. Z pohľadu SR je dôležité, že EK v novembri predstavila koordinovaný plán EÚ k rozvoju umelej inteligencie (AI). AI predstavuje v súčasnosti najprelomovejšiu technológiu majúcu zásadný vplyv na fungovanie priemyslu, spoločnosti aj štátu a vysoký potenciál na zabezpečenie dodatočného ekonomického rastu, posilnenia konkurencieschopnosti a rozvoja európskeho priemyslu. Prináša však mnohé riziká spojené so zaistením kybernetickej bezpečnosti, ochrany súkromia a dôveryhodnosti systémov postavených na umelej inteligencii, ktorým je potrebné venovať patričnú pozornosť. SR by sa tiež mala zamerať na spoluprácu pre realizáciu služieb založených na technológii blockchain, ktorej je prisudzovaný veľký potenciál rozvoja.

Prijatím legislatívy pre energetickú efektívnosť a obnoviteľné zdroje energie bol skompletizovaný **Rámec EÚ pre klímu a energetiku do r. 2030**. V klimatickej oblasti bolo zámerom SR dosiahnuť naplnenie ambiciózných cieľov sociálne a ekonomicky udržateľným spôsobom. Pri rokovaníach o znižovaní emisií z nových osobných, ľahkých i ťažkých úžitkových automobilov (tzv. čistá mobilita) sa SR snažila o rovnováhu environmentálnej ambicióznosti a konkurencieschopnosti automobilového priemyslu ako kľúčového segmentu hospodárstva SR. Sociálne spravodlivá tranzícia bude východiskom SR aj pri kľúčovej diskusii

o Dlhodobej stratégii EÚ pre znižovanie emisií do r. 2050, ktorá nastaví víziu prechodu EÚ na nízkouhlíkové hospodárstvo, s presahom na všetky oblasti hospodárstva a života občanov.

V r. 2018 bola schválená politicky citlivá revízia **Smernice o vysielaní pracovníkov**, pri ktorej SR zohrala kľúčovú rolu a bola súčasťou nájdania kompromisu. Obdobne sa aj vďaka konštruktívnemu prístupu SR podarilo po viac ako rok a pol trvajúcich rokovaniach nájsť kompromis pri pravidlách prístupu na trh a sociálnych a pracovných podmienkach pre vysielaných vodičov v medzinárodnej cestnej doprave (Balík mobility I). Ukončenie rokovaní s Európskym parlamentom bude aj v r. 2019 jednou z priorit SR.

Po aktivitách SR v oblasti **dvojakej kvality výrobkov** možno očakávať novú dynamiku v roku 2019. Očakáva sa harmonizované testovanie a porovnávanie potravinových výrobkov v členských štátoch EÚ na základe spoločnej metodológie vypracovanej v roku 2018.

SR dlhodobo podporuje boj proti podvodom, zlepšenie cezhraničnej mobility pracovníkov a dôstojné zamestnávanie. Aj z týchto dôvodov sa bude v roku 2019 uchádzať o sídlo budúcej decentralizovanej agentúry **ELA – Európska agentúra práce**.

Viacročný finančný rámec EÚ

EK predstavila v r. 2018 návrh nového Viacročného finančného rámca EÚ (VFR) na roky 2021-2027. Návrh EK možno hodnotiť ako selektívne ambiciózny v európskom meradle a z pohľadu SR ako mierne nepriaznivý, keďže čistá pozícia SR by sa mala zhoršiť. SR však aj v rámci budúceho 7-ročného obdobia zostane čistým príjemcom prostriedkov z rozpočtu EÚ. Rokovania sa v r. 2018 sústredili na vytvorenie negociačného bloku sumarizujúceho politicky citlivé otázky s viacerými možnosťami ďalšieho postupu, zatiaľ však bez konkrétnych čísiel. SR presadzovala prijatie ambiciózneho VFR na roky 2021-2027 s dostatkom zdrojov tak na tradičné politiky, najmä politiku súdržnosti a spoločnú poľnohospodársku politiku, ktoré sú najväčším zdrojom príjmov SR z rozpočtu EÚ, ako aj na nové výzvy, napríklad bezpečnosť, obrana, digitalizácia, migrácia a zmena klímy. SR v tejto súvislosti vyjadrila pripravenosť prispievať do rozpočtu EÚ viac ako v minulosti. SR zároveň aktívne prispela do diskusie o budúcej podobe viacročného rozpočtu EÚ zorganizovaním samitu „Skupiny priateľov politiky súdržnosti“ v Bratislave 29.11.2018, na ktorom bola prijatá spoločná deklarácia k budúcemu VFR. SR ako predsednícky štát V4 zastrešila aj vypracovanie spoločnej deklarácie k budúcemu finančnému nástroju EÚ - Nástroj na prepájanie Európy (CEF), ktorého cieľom je podpora investícií do transeurópskych sietí. V r. 2019 sa začne hlavná fáza rokovaní, v rámci ktorých bude SR presadzovať predovšetkým vyčlenenie dostatočných zdrojov na politiku súdržnosti a spoločnú poľnohospodársku politiku, ako aj jednoduché, flexibilné a užívateľsky priaznivé implementačné pravidlá. SR pristupuje k rokovaniam konštruktívne s cieľom dosiahnuť kvalitnú, rovnovážnu a ak to bude možné aj včasnú dohodu o VFR 2021-2027.

Migrácia a reforma azylového systému

V r. 2018 dominovala v otázkach migrácie spolupráca s krajinami pôvodu a tranzitu, kde dôležitú úlohu zohráva Zverenecký fond pre Afriku. SR patrí k štátom, ktoré presadzujú riešenie príčin migrácie v krajine jej pôvodu, a preto v rámci príspevku V4 v celkovej výške 35 mil. eur prispela sumou 8,75 mil. EUR na program Integrovaného manažmentu hraníc pre Líbyu. Celkový príspevok SR do Zvereneckého fondu je 10,35 mil. EUR. SR v roku 2018 pokračovala aj v podpore Európskej pobrežnej a pohraničnej stráže (Frontex), ako aj Európskeho podporného úradu pre azyl (EASO) prostredníctvom vysielania národných expertov. V ďalšej diskusii o návrhoch EK na posilnenie Frontexu a EASO zo septembra 2018, SR podporila posilnenie mandátu Frontexu na pôsobenie v tretích krajinách a posilnenie úlohy agentúry pri návratoch. V r. 2019 pri ďalších rokovaníach ohľadne reformy agentúr bude SR presadzovať rešpektovanie kompetencií členských krajín pri ochrane vonkajších hraníc, ako aj princíp, že posilnenie agentúr nesmie vytvárať tlak na národné kapacity členských štátov.

Presadzovanie dôslednej ochrany vonkajšej hranice a zintenzívnenie návratovej politiky bude naďalej zásadným cieľom SR v EÚ. SR bola aj v 2018 počas bulharského a rakúskeho predsedníctva v Rade EÚ konštruktívnym partnerom v rokovaní o reforme Spoločného európskeho azylového systému – Dublinského nariadenia. Jasne sme prezentovali pripravenosť podieľať sa na všetkých formách solidarity, s výnimkou povinných kvót, kde je naša pozícia nezmenená. Prioritou SR v r. 2019 bude nachádzanie spoločného riešenia, ktoré nebude motivovať občanov tretích krajín k podstupovaniu nebezpečných a nelegálnych ciest do EÚ.

Brexit

Udalosti v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska (UK), ako aj vzťahy UK s EÚ a jej členskými krajinami boli v roku 2018 determinované predovšetkým komplikovaným priebehom rokovaní o brexite. Významným bodom bola najmä otázka ochrany práv občanov EÚ, finančného vyrovnania a zabezpečenia otvoreného režimu hraníc na Írskom ostrove. Návrh dohody o vystúpení v novembri 2018 schválila vláda UK a následne Európska rada spoločne s politickou deklaráciou o budúcich vzťahoch. Z hľadiska SR je dohoda dobrá, vyvážená a zodpovedá záujmom a prioritám SR, medzi ktoré patrí postavenie slovenských a európskych občanov v UK, ako aj finančné vyrovnanie zo strany UK voči EÚ. Parlament UK však 15.1.2019 dohodu o vystúpení neschválil, čím sa opäť otvára viacero možných scenárov. Ak dôjde k brexitu, prioritným záujmom SR naďalej zostáva zabezpečenie riadeného vystúpenia UK z EÚ na základe dohody a zachovanie blízkeho partnerstva s UK aj po brexite, založeného na rovnováhe práv a povinností a rovnakých podmienkach pre ekonomických operátorov. V prípade vystúpenia UK z EÚ bude SR presadzovať, aby boli budúce vzťahy založené na ambicióznejšej dohode o voľnom obchode a bezproblémovej spolupráci aj v ďalších sférach mimo obchodných vzťahov, najmä v oblasti vnútornej a vonkajšej bezpečnosti a zahraničnej a obrannej politiky. V prípade neriadeného odchodu UK z EÚ bez dohody bude kľúčovým záujmom SR v prvom rade zabezpečenie právnej istoty pre fyzické a právnické osoby, ako aj prijatie záchranných a preklenovacích opatrení, ktoré napomôžu, ak už nie eliminovať, tak aspoň zmenšiť negatívne dopady brexitu na naše hospodárstvo.

Strategické partnerstvá v rámci EÚ

EÚ je rámcom pre harmonický rozvoj vzťahov SR so všetkými členskými štátmi EÚ. Rovnako je platformou pre spoločný postup s nimi v celom rade otázok súvisiacich s európskou a globálnou agendou.

Potvrdením postavenia **Nemecka** (DE) ako strategického partnera SR v politickej i hospodárskej oblasti bolo podpísanie **Akčného plánu prehĺbeného dialógu na obdobie 2019-2021** ministrami zahraničných vecí 27.11.2018 v Berlíne. Dokument umožní vniesť ďalšie prvky štruktúrovanosti a pravidelnosti do spolupráce vládnych rezortov i ďalších aktérov bilaterálnych vzťahov. SR je v nemeckom prostredí vnímaná ako spoľahlivý, proeurópsky aktér stredoeurópskeho regiónu. Každoročné stretnutia ústavných činiteľov preukazujú vysokú intenzitu vzájomnej komunikácie. Návšteva spolkovej kancelárky Angely Merkelovej v SR a samit V4+DE začiatkom r. 2019 počas predsedníctva SR vo V4 je toho potvrdením.

V r. 2018 sa podarilo vo vzťahoch SR a **Francúzska** (FR) upevniť pozitívny trend rozvoja vzťahov. Počas návštevy PV SR Petra Pellegriniho vo FR bol 30.6.2018 podpísaný **Akčný plán strategického partnerstva SR a FR** na roky 2018-2022, ktorý umožní prehĺbiť spoluprácu vo viacerých oblastiach. Posilnenie vzťahov potvrdila návšteva prezidenta FR Emmanuela Macrona v Bratislave 26.10.2018, ktorá mala silný proeurópsky rozmer. Výborná parlamentná spolupráca bola potvrdená návštevou skupiny priateľstva Národného zhromaždenia FR 7.-8.3.2018 v SR, stretnutím predsedu NR SR Andreja Danka s predsedom Senátu FR Gérardom Larcherom v Paríži 14.-15.11.2018 a zasadnutím predsedov parlamentov V4+FR+DE v Bratislave 15.11.2018. V r. 2019 bude pokračovať dialóg o kľúčových európskych témach, a to i vo formáte V4+FR.

V r. 2018 sme udržiavali intenzívny politický dialóg s **Talianskom** (IT). Prispelo k tomu spoločné pôsobenie v rámci predsedníckej Trojky OBSE. V novembri 2018 navštívil Rím predseda vlády SR Peter Pellegrini a v decembri 2018 prezident SR Andrej Kiska. Budúci vývoj v IT bude mať zásadný vplyv na ďalší vývoj EÚ aj eurozóny. Záujmom SR bude rozvíjať s IT pozitívny dialóg a hľadať konsenzus v európskych témach. SR bude v r. 2019 naďalej spolupracovať s IT v rámci predsedníckej Trojky OBSE a nadviaže na už začaté iniciatívy talianskeho predsedníctva v OBSE.

2. Bezpečnostný pilier

Bezpečnosť SR bola aj v roku 2018 založená na členstve Slovenska v Severoatlantickej aliancii (NATO), ktoré v oblasti bezpečnosti a obrany SR nemá zmysluplnú alternatívu. Na nové bezpečnostné výzvy a čoraz asertívnejšie správanie globálnych aktérov bude nutné reagovať predovšetkým kontinuálnou adaptáciou Aliancie ako aj slovenskej bezpečnostnej politiky. Transatlantické vzťahy zohrávajú, vzhľadom na spoločný priestor bezpečnosti a prosperity a na zdieľané hodnoty, nezastupiteľné miesto, i keď boli v r. 2018 poznačené rozdielmi v nazeraní na riešenie niektorých výziev v globálnom prostredí. Slovensko preto považuje za nevyhnutné pokračovať v transatlantickom dialógu o témach, v ktorých je možné dosiahnuť viac spoločnými než unilaterálnymi krokmi. Integrovanou súčasťou transatlantického partnerstva je aj prijatie väčšej zodpovednosti európskych krajín za európsku a transatlantickú bezpečnosť. V tomto kontexte Slovensko vníma aj posilňovanie kapacít v oblasti bezpečnosti a obrany prostredníctvom európskych iniciatív.

V roku 2018 pokračovala snaha o schválenie **Bezpečnostnej stratégie SR** v Národnej rade SR. Návrh stratégie schválený vládou SR v októbri 2017 bol však aj naďalej predmetom politickej diskusie a nebol schválený na úrovni parlamentu. Reakciou na nárast hybridných hrozieb bolo schválenie **Koncepcie boja proti hybridným hrozbám** vládou SR v júli 2018. Práca na napĺňaní koncepcie zlepši schopnosť SR identifikovať hybridné hrozby, zvýši situačný prehľad a posilní odolnosť štátu a spoločnosti voči takýmto hrozbám. V medzirezortnej spolupráci bola sfinalizovaná Analýza bezpečnostného systému SR, na základe ktorej bude do 31. 12. 2019 vypracovaná nová Koncepcia bezpečnostného systému SR.

S ohľadom na posilňovanie kybernetickej bezpečnosti sa SR aktívne zapája do medzinárodnej spolupráce v oblasti výmeny informácií, bilaterálne, ale aj na pôde EÚ a NATO. SR aj v r. 2018 jednoznačne podporovala snahy medzinárodného spoločenstva o budovanie dôvery v kybernetickom priestore a rozvoj nástrojov kybernetickej diplomacie. Úsilie smeruje k jednotnej politike a štandardom EÚ v oblasti ochrany kybernetického priestoru. Relevantnosť problematiky v podmienkach SR potvrdilo o. i. aj odhalenie kybernetického útoku na MZVEZ SR. Osobitnú pozornosť je potrebné venovať zvýšeniu odolnosti volebných procesov.

Severoatlantická aliancia

Transatlantická jednota a akcieschopnosť Severoatlantickej aliancie (NATO) sú v strategickom záujme SR. Bruselský samit NATO v júli 2018 upevnil jednotu a solidaritu spojencov, ktorí potvrdili pripravenosť zdieľať zodpovednosť za členstvo v Aliancii, vrátane investícií do obrany a naplnenia záväzkov zo samitov z Walesu a Varšavy. V zmysle záverov samitu NATO vytvorila SR v r. 2018 vytvorila predpoklady na urýchlenie dosiahnutia **výdavkov na obranu na úrovni 2% HDP**. SR podľa schváleného rozpočtu verejnej správy na roky 2019-2021 dosiahne v roku 2019 úroveň 1,73% HDP, čím významne prekročí a urýchli pôvodný plán dosiahnuť úroveň 1.6 % HDP v roku 2020. Tento trend ovplyvnili predovšetkým rozsiahle modernizačné projekty Ozbromených síl SR, a to najmä v reakcii na potrebu nastaviť národné bezpečnostno-obranné štruktúry na tradičné, ale aj nové hrozby vrátane kybernetickej obrany a hybridného pôsobenia.

SR v r. 2018 vyslalo 152 príslušníkov ozbrojených síl do posilnenej **predsunutej prítomnosti NATO** v Pobaltí, čím preukázalo vôľu aj operačne podporiť spoločné úsilie spojencov o kredibilnejšiu a akcieschopnejšiu Alianciu. V r. 2019 sa SR zapojí aj do činnosti **Centra excelentnosti NATO** pre strategickú komunikáciu v Rige. SR sa zapojila aj do výcvikovo-poradenskej aktivity NATO v **Iraku** a zúčastní sa aj výcvikovej misie NTM-I. Výsledkom je uznanie za rozsah a kvalitu výcviku v oblasti odminovania a opráv vojenskej techniky sovietskeho pôvodu. SR udržala svoje vojenské a finančné príspevky v **Afganistane**. Naďalej sa bude zameriavať aj na naplnenie záväzku zvýšiť počet vojakov OS SR nasadených v misii Rozhodná podpora v Afganistane. Na všetky uvedené aktivity SR nadviaže aj v r. 2019.

V r. 2018 SR úspešne vykonávala úlohu kontaktného veľvyslanectva Aliancie v Sarajeve. SR v rámci **politiky otvorených dverí** do NATO podporila pozvanie Macedónska k rokovaniam o členstve v NATO, ako aj obranné reformy v Bosne a Hercegovine, Gruzínsku a na Ukrajine.

Prioritou SR bude aj podpora ďalšieho **posilňovania spolupráce NATO s EÚ**, osobitne v oblasti úloh súvisiacich s vojenskou mobilitou. Zameriavať sa budeme na harmonizáciu procesov obranného plánovania EÚ a NATO ako strategického cieľa spolupráce organizácií.

SR sa bude aj v roku 2019 zapájať do aktivít **Bukureštskej platformy (B9)**, ktorej pridanou hodnotou sú konzultácie na politickej úrovni zvlášť v kontexte prípravy na summity Aliancie. Napriek tomu, že B9 nie je formálne zoskupenie, SR má záujem o využívanie B9 na posilnenie verejných posolstiev v oblasti obrany a bezpečnosti. Slovensko v tejto súvislosti pripravuje samit B9 na úrovni prezidentov v Košiciach 28.2.2019.

V reakcii na kroky Ruska podporila SR pokračovanie **politiky NATO voči Rusku**. Posilňovanie spôsobilostí na obranu a udržateľného odstrašenia v kombinácii s pragmatickým politickým dialógom bude SR podporovať aj v r. 2019. SR podporuje aj pokračovanie dialógu v rámci komisií **NATO – Ukrajina** a **NATO - Gruzínsko**. Budeme pokračovať aj v plnení úlohy vedúcej krajiny vo **Zvereneckom fonde pre Ukrajinu** v oblasti likvidácie nevybuchnutej munície a boja s improvizovanými výbušnými zariadeniami.

Spoločná bezpečnostná a obranná politika EÚ

SR bude podporovať rozvoj spolupráce EÚ a NATO v oblasti bezpečnosti a obrany tak, aby úsilie oboch organizácií v maximálnej miere prispelo k udržaniu bezpečnosti a stability v Európe. Silná Spoločná bezpečnostná a obranná politika EÚ (SBOP) pomáha posilniť aj transatlantické vzťahy. V roku 2018 sa zásadne pokročilo v jej posilňovaní najmä začatím implementácie **stálej štruktúrovanej spolupráce v oblasti obrany (PESCO)** a budovania vojenských spôsobilostí. V priebehu roka Rada EÚ postupne schválila základné dokumenty pre špecifikáciu a načasovanie plnenia záväzkov PESCO, rozšírila počiatočný zoznam projektov a diskutovala o podmienkach účasti tretích štátov v projektoch. SR je vedúcou krajinou delostreleckého projektu EuroArtillery. Okrem toho sa SR zúčastňuje na ďalších projektoch prispievajúcich k celoeurópskemu riešeniu zdravotníckej a logistickej podpory v operáciách, výstavbe ľahkého obrneného vozidla, cezhraničnej preprave vojenskej techniky a personálu a budovaniu testovacích a hodnotiacich centier. V lete 2018 bol schválený nový **program rozvoja európskeho obranného priemyslu (EDIDP)**, ktorý je pre SR dôležitý z pohľadu zapojenia malých a stredných podnikov a rozvoja obranného priemyslu. Koncom roka 2018 bol prijatý „**Civilný kompakt**“ SBOP, ktorý formuluje konkrétne ciele a záväzky pre kolektívne posilnenie a rozvoj civilných kapacít SBOP. Členské štáty, vrátane SR, sa zaviazali poskytnúť zvýšené príspevky do civilných misií a podľa potreby prehodnotiť národné rozhodovacie procedúry s cieľom podporiť vysielanie personálu do misií. SR bude v r. 2019, aj ako člen PESCO, pokračovať v posilňovaní SBOP, národných spôsobilostí a naplňaní stanovených cieľov. EÚ má v súčasnosti nasadených **6 vojenských a 11 civilných misií** a operácií SBOP. **SR pôsobí v Bosne a Hercegovine** (vojenská operácia EUFOR ALTHEA), **Kosove** (civilná

misia EULEX Kosovo), na **Ukrajine** (civilná asistenčná misia EUAM Ukrajina), v **Gruzínsku** (monitorovacia misia EUMM Gruzínsko) a na **hranici Moldavska a Ukrajiny** (civilná misia EUBAM Moldavsko - Ukrajina). SR sa v r. 2018 historicky prvýkrát zapojila aj do námornej operácie EUNAVFOR MED Sophia v **Stredozemnom mori** vyslaním jednotky Vojenskej polície SR.

Transatlantická spolupráca

Záujmy EÚ a **Spojených štátov amerických (US)** sa dlhodobo prelínajú v mnohých oblastiach a aj keď nástroje presadzovania záujmov nemusia byť zhodné, v definícii rizík sa spravidla zhodujeme. Preto snahou SR ostáva zachovanie silnej transatlantickej spolupráce, aby sa ani v problémových otázkach nevytváral priestor pre presadenie záujmov tretích hráčov. Uplynulé obdobie bolo poznačené intenzívnym dialógom, ako by mala byť v budúcom období nastavená postupná adaptácia transatlantických vzťahov tak, aby reflektovali očakávania obidvoch strán v súčasných podmienkach – na jednej strane najmä očakávanie znášania väčšej časti bremena v oblasti obrany a na strane druhej rešpektovanie kľúčových záujmov európskych spojencov. Pomôcť môže jedine otvorený a pragmatický strategický dialóg, čoho dôkazom sú napr. rokovania Trump – Juncker o obchode v júli 2018. Snahou SR je zamerať transatlantický dialóg na oblasti spoločného záujmu. Potvrdením toho je nielen spoločné pôsobenie Ozbrojených síl SR v rámci misií NATO, ale aj silnejúca rozvojová spolupráca, čoho dôkazom je podpis Memoranda o spolupráci medzi MZVEZ SR a rozvojovou agentúrou USA (USAID) v novembri 2018. SR spája s US aj veľmi úzka spolupráca pri zvyšovaní kvality a komplementarity OS SR a ich spôsobilostí. Hlavnými oblasťami praktickej spolupráce sú najmä modernizácia Vzdušných síl OS SR, spoločné vojenské cvičenia a tiež intenzívne kontakty OS SR s jednotkami Národnej gardy štátu Indiana a ozbrojenými silami US v Európe. Narastajúci význam mal aj politický dialóg o stabilizácii Ukrajiny, euroatlantickej integrácii krajín západného Balkánu, ako aj v boji proti hybridným hrozbám a strategickej komunikácii.

SR zároveň vníma transatlantickú spoluprácu aj prostredníctvom bilaterálnych väzieb s **Kanadou**. Účasť SR v posilnenej predsunutej prítomnosti NATO v Pobaltí pod vedením Kanady je výrazným príspevkom ku kultivovaniu slovensko-kanadských vzťahov v oblasti bezpečnosti a obrany. K skvalitňovaniu spolupráce prispieva aj názorová blízkosť Ottawy a Bruselu v zásadných otázkach transatlantického dialógu, vrátane bezpečnosti a obchodu.

Bilaterálne vzťahy medzi SR a našimi oboma transatlantickými spojencami sú však omnoho širšie a zahŕňajú nielen oblasť bezpečnostno-obranných a politických vzťahov, ale aj obchod, investície, energetickú bezpečnosť, inovácie, vedu, vzdelávanie, kultúru a cestovný ruch, či početnú krajskú komunitu, preto nám na ich všestrannom rozvoji a prehlbovaní ich kvality záleží.

3. Multilaterálny pilier

Nástroje efektívneho multilateralizmu boli a zostávajú dôležitým pilierom zahraničnej a európskej politiky SR. Ich pridaná hodnota v čoraz nestabilnejšom a ťažko predvídateľnom globálnom prostredí rastie. Sme svedkami vytvárania nových mocenských centier, spochybňovania úlohy medzinárodných organizácií a medzinárodného práva. Konzistentné a koordinované úsilie zo strany celého medzinárodného spoločenstva, vrátane SR, je adekvátnou odpoveďou na komplexnosť megatrendov a výziev svetového politického diania. Len medzinárodný poriadok založený na rešpektovaní dohodnutých pravidiel môže zabezpečiť spravodlivé usporiadanie medzinárodných vzťahov pre všetky štáty bez ohľadu na ich politickú, hospodársku či vojenskú silu. Slovensko preto bude aj naďalej pevným stúpencom efektívneho multilateralizmu. SR bude konať ako zodpovedný partner podporujúci ochranu a rozvoj medzinárodného práva a presadzovanie ľudských práv a slobôd na všetkých úrovniach.

Organizácia Spojených národov

Organizácia Spojených národov (OSN) zostáva z pohľadu SR ústredným prvkom efektívneho multilateralizmu a globálneho poriadku založeného na pravidlách. Významným príspevkom SR k činnosti OSN bolo ročné pôsobenie ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí SR Miroslava Lajčáka (MiZVEZ SR) vo funkcii **predsedu 72. zasadnutia VZ OSN** (september 2017-september 2018). Predsedníctvo, ktorej agendu určovala téma „Ľudia na prvom mieste - úsilie o mier a dôstojný život pre všetkých na udržateľnej planéte“, pomohlo pretaviť záväzky SR k silnému multilateralizmu na proaktívnu multilaterálnu agendu v OSN. V rámci svojich priorít usporiadal predseda VZ OSN štyri hlavné podujatia na vysokej úrovni: k budovaniu a udržiavaniu mieru a k podpore aktivít Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj. Podarilo sa rozšíriť konštruktívny medzinárodný dialóg, kreovať partnerstvá, vyzdvihnúť úlohu preventívnej diplomacie a mediácie pri predchádzaní konfliktom, či zvýšiť povedomie o potrebe financovania cieľov trvalo udržateľného rozvoja a ochrany ľudských práv vo svete. Pod vedením slovenského predsedu schválilo 72. zasadnutie VZ OSN tri reformné vetvy navrhnuté generálnym tajomníkom OSN v oblastiach mieru, rozvojovej agendy a riadenia OSN. SR počas predsedníctva takisto iniciovala úspešnú sériu inovatívnych neformálnych diskusií s veľvyslancami a prispela tak k dynamike v rámci snahy VZ OSN o efektívnejšiu OSN. Predsedníctvo vo VZ OSN bolo takisto jedinečnou príležitosťou zvýšiť globálne povedomie o potenciáli SR v multilaterálnej diplomacii. SR na uvedené nadväzuje počas 73. zasadnutia VZ OSN (od septembra 2018) vykonávaním funkcie **podpredsedu 3. výboru VZ OSN** – sociálny, humanitárny a kultúrny výbor. Úspechom SR je taktiež získanie **predsedníctva SR v 6. výbore VZ OSN** počas jeho 74. zasadnutia (2019 – 2020). Ide o právny výbor, v rámci ktorého sú prerokúvané medzinárodnoprávne aspekty súčasných globálnych výziev.

SR taktiež naďalej rozvíja aktivity na podporu agendy **reformy bezpečnostného sektora** (RBS) v spolupredsedníckom tandeme s JAR v rámci Skupiny priateľov RBS v OSN. Aj vďaka diplomatickým aktivitám SR bola agenda RBS ukotvená v koncepte OSN pre budovanie a udržiavanie mieru a predchádzanie vnútroštátnych konfliktov najmä na africkom kontinente. Prioritou pre rok 2019 v oblasti RBS bude rozvíjanie koordinovanej spolupráce OSN s regionálnymi organizáciami, predovšetkým s Africkou úniou, EÚ a osobitne v kontexte aktivít slovenského predsedníctva v OBSE.

Jednou zo zahraničnopolitických tém s presahom na vnútropolitickú situáciu na Slovensku bol postoj SR ku **Globálnemu rámcu pre bezpečnú, riadenú a legálnu migráciu** (GCM). Národná rada SR 29.11.2018 prijatím uznesenia skonštatovala, že dokument nie je v súlade s aktuálnou bezpečnostnou a migračnou politikou SR. Vláda SR na tomto základe schválila opatrenia spojené so stiahnutím SR z procesu prijímania GCM na medzivládnej konferencii OSN pre migráciu, ktorá sa uskutočnila 10.-11.12.2018 v Maroku. Globálny rámec bol následne 19.12.2018 schválený Valným zhromaždením OSN, pričom Slovensko sa hlasovania nezúčastnilo. SR pritom opakovane zdôrazňovala svoju plnú suverenitu pri definovaní vlastnej migračnej politiky, vrátane politiky odmietania povinných migračných kvót. SR zároveň bude naďalej prispievať k vytváraniu konštruktívneho prístupu k migrácii a problematike utečencov na celosvetovej úrovni v súlade so zásadami a potrebami migračnej politiky SR.

V agende medzinárodného krízového manažmentu je dôležitým príspevkom SR, ako aj ocenením práce slovenského kontingentu, prevzatie celého Sektora 4 v mierovej misii OSN na Cypre (**UNFICYP**) zo strany SR od 1.9.2018. Počet slovenských príslušníkov misie sa zvýšil zo 160 na 242. Okrem uvedeného, a aj napriek pozastaveniu mierových rokovaní medzi cyperskými komunitami, SR sprostredkovala pravidelné **bi-komunitné stretnutia** grécko-cyperských a turecko-cyperských politických strán, čo ocenila BR OSN v rezolúcii 2430 (2018), ako aj GT OSN v správe z októbra 2018. Dialóg cyperských politikov sprostredkovaný

Slovenskom bol počas r. 2018 jedinou pravidelnou bi-komunitnou aktivitou na rozdelenom ostrove. Aj v r. 2019, v ktorom si pripomenieme 30. výročie tejto iniciatívy, bude SR pokračovať v poskytovaní tohto sprostredkovateľského vkladu.

V oblasti medzinárodného krízového manažmentu je úspechom SR aj vymenovanie Jána Kubiša 9.1. 2019 do funkcie **osobitného koordinátora OSN pre Libanon**.

Od 1.1.2018 je SR na obdobie troch rokov **členom Rady OSN pre ľudské práva** (HRC), ktorá je najvýznamnejším ľudsko-právnym orgánom OSN. SR sa uchádza o post podpredsedu HRC na rok 2020. Medzi hlavné priority nášho členstva patrí podpora práv detí, boj proti všetkým formám rasizmu, xenofóbie a spojenej intolerancie a podpora náboženskej slobody. SR v HRC koná ako zodpovedný partner podporujúci ochranu a rozvoj ľudských práv a efektívne využívanie nástrojov HRC za účelom prevencie konfliktov. SR zároveň dlhodobo zastáva názor, že osobitný bod agendy venovaný ľudsko-právnej situácii v Palestíne a na iných okupovaných arabských územiach je nevyvážený. Na zasadnutiach HRC v roku 2018 sa SR výrazne angažovala pri príprave spoločného vyhlásenia k boju proti antisemitizmu a na príprave spoločného vyhlásenia k posilneniu práv detí so zdravotným postihnutím prostredníctvom vzdelávania. V roku 2019 bude SR predmetom 3. kola univerzálneho periodického hodnotenia. Východiskovým dokumentom pre hodnotenie SR bude situačná správa o ochrane ľudských práv v SR, ktorú schválila vláda SR 26.9.2018.

Úsilie SR v **UNESCO** je zamerané na využívanie jej nástrojov pri napĺňaní udržateľných rozvojových cieľov Agendy 2030, predovšetkým v oblasti vzdelávania a vody a sanitácie, za implementáciu ktorých je UNESCO v systéme OSN prioritne zodpovedné. Počas SK PRES OBSE v r. 2019 bude pokračovať spolupráca so Sektorom pre vzdelávanie UNESCO v kontexte boja proti antisemitizmu a prevencie násilného extrémizmu. Očakáva sa finalizácia dohody o spolupráci s UNESCO v rámci skvalitňovania vzdelávacieho procesu v SR v nadväznosti na Národný program vzdelávania a napĺňanie Dohody o spolupráci SR-UNESCO v oblasti rozvojovej pomoci v Keni. V zmysle deľby tematickej zodpovednosti členských krajín EÚ voči UNESCO prevzala SR zodpovednosť za posilňovanie dialógu v otázkach vody. V r. 2019 sa zintenzívni angažovanie krajín EÚ v rámci aktivít súvisiacich s výzvami multilateralizmu, v kontexte odchodu US z UNESCO.

Počas 62. Generálnej konferencie **Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu** (MAAE) v septembri 2018 bola SR zvolená do predsedníckej pozície. Prebratie tejto predsedníckej funkcie, ktorej výkonom bola poverená predsedníčka Úradu jadrového dozoru SR, predstavuje potvrdenie vysokej úrovne expertízy SR v oblasti mierového využívania jadrovej energie.

Úspechom SR je aj prevzatie predsedníckych pozícií v multilaterálnych procesoch týkajúcich sa **agendy lesov a ich udržateľného obhospodarovania**: Predsedníctvo SR v celoeurópskom regionálnom procese FOREST EUROPE, ktorý zahŕňa 46 európskych krajín a EÚ, ako aj post predsedu Byra Fóra o lesoch Organizácie Spojených národov (UNFF).

Podpora dodržiavania medzinárodného práva patrí medzi dlhodobé priority SR. Slovensko podporuje **Medzinárodný súdny dvor** (MSD), ktorý je garantom uplatňovania noriem medzinárodného práva. SR vo vyhlásení z 28.5.2004 dobrovoľne prijala obligatórnu jurisdikciu MSD. Osobitý vzťah SR k MSD determinuje skutočnosť, že jedným z jeho súčasných sudcov je Peter Tomka. SR aktívne presadzuje jeho opätovnú kandidatúru vo voľbách v r. 2020 (na obdobie rokov 2021-2030).

Po úspešnom pôsobení v BR OSN v rokoch 2006-2007, **SR** takisto opätovne **kandiduje na post nestáleho člena BR OSN na obdobie rokov 2028-2029**.

SR je zároveň aktívnym podporovateľom **Medzinárodného trestného súdu** (MTS). Jedným z výsledkov angažovanosti SR je, že od 1.1.2018 pôsobí ako člen Byra Zhromaždenia zmluvných strán Rímskeho štatútu MTS na obdobie 2018-2020. Stály predstaviteľ SR pri OSN v New Yorku zároveň v tomto období zastáva funkciu podpredsedu zhromaždenia. SR v rámci

podpory medzinárodnej trestnej spravodlivosti patrí k štátom, ktoré v plnej miere implementujú Rímsky štatút a na neho nadväzujúce dodatky. V tejto súvislosti SR začala vnútroštátny schvaľovací proces smerujúci k ratifikácii ostatných dodatkov k Rímskemu štatútu, týkajúcich sa rozšírenia skutkových podstatí vojnových zločinov. V r. 2019 mieni SR pokračovať v zintenzívnení spolupráce s MTS v podobe uzatvorenia bilaterálnych zmlúv o spolupráci.

SR naďalej sleduje a takisto implementuje závery Svetového summitu OSN o informačnej bezpečnosti. Summit definuje priority v oblasti digitálnej politiky a informatizácie spoločnosti, ktoré SR implementuje na národnej úrovni.

Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe

SR sa začala dôsledne pripravovať na **predsedníctvo v Organizácii pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE) v roku 2019 (SK OBSE)** už od 1.1.2018, keď v prvom trimestri prevzala predsedníctvo vo **Fóre pre bezpečnostnú spoluprácu OBSE (FBS)** a v priebehu roka predsedala aj **Stredomorskej kontaktnej skupine (MCG)**. Z pozície predsedajúceho FBS slovenská diplomacia aktívne presadzovala rozvoj tzv. Štruktúrovaného dialógu o súčasných a budúcich bezpečnostných výzvach a rizikách. SR viedla rokovania o budovaní dôvery medzi účastníckymi štátmi OBSE a obnovení rokovaní o režime kontroly konvenčných zbraní v Európe. Vhodným nastavením bezpečnostných dialógov sa podarilo podnietiť diskusiu v oblastiach, v ktorých medzi účastníckymi štátmi prevládajú rozdiely, ako sú transparentnosť a vierohodnosť informácií, implementácia a modernizácia Viedenského dokumentu alebo regionálna spolupráca. V diskusiách v rámci FBS rezonovala aj situácia na východe Ukrajiny, kde sa SR usilovala byť objektívnym sprostredkovateľom diskusie o konflikte. Činnosť MCG bola zameraná na energetickú bezpečnosť, trvalo udržateľný manažment vody a konektivitu vo vzťahu k stredomorským partnerom OBSE (Alžírsko, Egypt, Izrael, Jordánsko, Maroko a Tunisko). Vyvrcholením aktivít v tomto formáte v r. 2018 bolo zorganizovanie výročnej konferencie MCG v Malage v spolupráci so Španielskom.

Talianske predsedníctvo OBSE súhlasilo od 1.9.2018 s nomináciou slovenského veľvyslanca Rudolfa Michalku na post osobitného predstaviteľa úradujúceho predsedu (CiO) OBSE pre Južný Kaukaz. Jedným zo štyroch osobitných predstaviteľov IT CiO OBSE pre mládež a bezpečnosť bol menovaný Samuel Goda, prodekan fakulty medzinárodných vzťahov Ekonomickej univerzity v Bratislave. Do pozície vedúceho Plánovacej skupiny OBSE na vysokej úrovni pre konflikt v Náhornom Karabachu bol vymenovaný plk. Vladimír Minárik.

V misiách OBSE pôsobilo v roku 2018 trinásť občanov SR vrátane civilných expertov. V priebehu roka SR vyslala krátkodobých pozorovateľov do volebných pozorovateľských misií OBSE/ODIHR v RF, Azerbajdžane, Čiernej Hore, Macedónsku, Gruzínsku a Arménsku.

Ťažiskom činnosti SR v OBSE v roku 2019 bude **výkon slovenského predsedníctva OBSE**. SR sa zameria na aktívne presadzovanie priorít v troch hlavných oblastiach: prevencia a zmierňovanie následkov konfliktov, bezpečná budúcnosť a efektívny multilateralizmus. Tri hlavné oblasti priorít sú previazané s korešpondujúcimi témami, ktoré sú aktuálne na pôde OBSE. V prvej dominujú vojenské aspekty bezpečnosti a snaha o revitalizáciu účinnej zmluvnej základne systému kontroly zbrojenia v Európe. Zároveň zahrňuje tzv. zamrznuté konflikty v regióne OBSE, ale aj prebiehajúci vojenský konflikt na východe Ukrajiny. Bezpečná budúcnosť ako druhá priorita je najmä o mládeži, o boji proti radikalizácii a extrémizmu, podpore tolerancii a nediskriminácii, pozitívnom ekonomickom vývoji a bezpečnom kybernetickom priestore. Tretia oblasť – efektívny multilateralizmus – je zameraná na návrat k základom OBSE, implementácii dohodnutých záväzkov a efektívnej synergii s ostatnými medzinárodnými organizáciami, s ktorými má OBSE funkčné prieniky najmä v regiónoch. V centre priorít je obyčajný človek ovplyvnený siločiarami všetkých troch prioritných oblastí. Cieľom predsedníctva je zlepšenie bezpečnosti ľudí, ich života a snaha o dodržiavanie týchto cieľov účastníckymi štátmi OBSE.

SR bude z pozície predsedajúceho podporovať autonómne postavenie inštitúcií OBSE, ako i dodržiavanie existujúcich záväzkov OBSE vo všetkých **troch dimenziách organizácie**: 1. politicko-vojenskej, 2. ekonomickej a environmentálnej a 3. ľudsko-právnej. V Ekonomickom a environmentálnom výbore OBSE bude SR presadzovať implementáciu prijatých ministerských rozhodnutí posilňujúcich energetickú bezpečnosť a bude ich obhajovať na 27. Ekonomicko-environmentálnom fóre. Veľkou výzvou pre SR bude v otázke rozpočtu OBSE na r. 2019 dosiahnuť konsenzus v rozpočtovom výbore, ktorému SR predsedá od októbra 2018. V tretej ľudsko-právnej dimenzii zostáva jednou z priorít SR agenda presadzovania tolerancie a nediskriminácie. Hlavným podujatím, ktoré v tomto kontexte odštartuje sériu podujatí SK OBSE, bude februárová konferencia na vysokej úrovni o boji proti antisemitizmu. V tejto súvislosti je dôležité rozhodnutie NR SR, ktorá 28.11.2018 vyslovila súhlas s pracovnou definíciou antisemitizmu vypracovanou Medzinárodnou alianciou pre pripomínanie holokaustu (IHRA). Okrem toho je naplánovaných 10 ďalších konferencií a viac než 50 podujatí na expertnej úrovni v SR, ako aj v sídle organizácie vo Viedni. V júli 2019 sa na Slovensku uskutoční neformálne stretnutie ministrov zahraničných vecí účastníckych štátov OBSE. Vyvrcholením SK OBSE bude usporiadanie **Ministerskej rady OBSE v decembri 2019** v Bratislave.

Rada Európy

Rok 2019 sa bude niesť v znamení osláv **70. výročia založenia Rady Európy (RE)**, čo dáva príležitosť na reflexiu jej doterajšej činnosti a zároveň na načrtnutie jej ďalšieho smerovania. K uvedenému by malo významnou mierou prispieť **zasadnutie Výboru ministrov RE** na ministerskej úrovni **v máji 2019** v Helsinkách, na ktorom má generálny tajomník RE Thorbjørn Jagland predložiť **komplexný návrh reformy organizácie**. Vzhľadom na aktuálnu politickú i finančnú krízu organizácie, ktorá je spôsobená nie vždy dôkladným a dôsledným uplatňovaním štatútu organizácie, je žiaduca diskusia o návrate k podstate jej fungovania. SR bude podporovať úsilie generálneho tajomníka RE nájsť všeobecne akceptovateľné riešenie krízy a bude presadzovať návrhy reformy organizácie s cieľom ochrániť jej paneurópsky charakter a hodnoty, na ktorých je založená. SR bude klásť dôraz aj na koordináciu aktivít RE s OBSE za účelom dosiahnutia synergií a lepšej koordinácie oboch organizácií. Dôležitým momentom v ďalšom smerovaní RE budú aj voľby nového GT RE, ktorého bude Parlamentné zhromaždenie Rady Európy voliť v júni 2019.

Odzbrojenie

V r. 2018 pokračovali prevažne negatívne trendy, v dôsledku ktorých dochádza k oslabovaniu medzinárodných nástrojov a režimov v oblasti odzbrojenia, kontroly zbrojenia a nešírenia zbraní hromadného ničenia (ZHN). Mimoriadne znepokojivým bolo predovšetkým použitie nervovoparalytickej látky v britskom meste Salisbury a opakové použitie chemických zbraní v konflikte v Sýrii. SR aktívne participovala na presadzovaní medzinárodných opatrení zameraných na podporu účinného zákazu chemických zbraní. V máji SR úspešne zaviesla **dvojročné členstvo vo Výkonnej rade Organizácie pre zákaz chemických zbraní (OPCW)**, kde zastávala aj funkciu podpredsedu za Východoeurópsku regionálnu skupinu (VERS). Všestranne pritom podporovala aktivity zamerané na riešenie sýrskeho chemického programu, opakovaných prípadov použitia chemických zbraní na území Sýrie a chemického útoku v UK. Zasadila sa za uskutočnenie júnovej 4. mimoriadnej konferencie Zmluvných strán Dohovoru o zákaze chemických zbraní a aktívne podporila prijatie rozhodnutia umožňujúceho vytvorenie atribučných mechanizmov OPCW na identifikáciu páchatel'ov použitia chemických zbraní. SR podporila OPCW i organizovaním kurzov pre inšpektorov a chemických špecialistov OPCW v Zemianskych Kostol'anoch. Na pôde EÚ sa SR zasadila za prijatie nového tematického sankčného mechanizmu EÚ proti šíreniu a používaniu chemických zbraní. V súvislosti

s nárastom počtu útokov chemickými zbraňami bude prioritou SR v r. 2019 aktívne presadzovať medzinárodné opatrenia s cieľom dosiahnuť účinnú implementáciu a dodržiavanie Dohovoru o zákaze chemických zbraní. V rámci EÚ bude SR podporovať aktívne využívanie novo prijatého sankčného mechanizmu proti šíreniu a používaniu chemických zbraní.

V roku 2019 bude SR naďalej aktívne podporovať **Spoločný komplexný akčný plán** (JCPOA) a spoločne s EÚ pôsobiť s cieľom udržať implementáciu dohody s **Iránom**.

SR považuje **Zmluvu o likvidácii rakiet stredného a kratšieho doletu** (INF) za kľúčový pilier európskej bezpečnosti. S veľkým znepokojením preto vnímame informácie o jej porušovaní. SR bude aj naďalej úzko koordinovať s US a ďalšími spojencami pozície ohľadom spoločnej reakcie v prípade, že Rusko transparentným a verifikovateľným spôsobom nezlikviduje zakázané raketové systémy.

SR pozitívne vníma začatie dialógu s **KĽDR** o likvidácii jej vojenského jadrového programu. Zároveň podporujeme politiku kritickej angažovanosti EÚ, ktorej základom je dôsledné uplatňovanie sankčného režimu v zmysle rezolúcií BR OSN až do úplnej, overiteľnej a nezvratnej denuklearizácie a odstránenia ostatných druhov ZHN. SR zdôrazňuje nevyhnutnosť pristúpenia KĽDR k Zmluve o všeobecnom zákaze jadrových skúšok (CTBT), obnovenia jej spolupráce s Medzinárodnou agentúrou pre jadrovú energiu (MAAE) a poskytnutia zoznamu jadrových technológií. Silné znepokojenie rovnako vyvolávajú aj humanitárne a ľudsko-právne dopady situácie v KĽDR.

Prípravná komisia **Organizácie Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok** (CTBTO) akceptovala v r. 2018 ponuku SR na uskutočnenie 2 rozsiahlych cvičení pre svojich inšpektorov v Centre výcviku Lešť v r. 2020 zameraných na budovanie verifikačných kapacít CTBTO.

V rámci medzinárodnej dimenzie kontroly exportu výrobkov obranného priemyslu vykonávala SR v r. 2018 **predsedníctvo vo Všeobecnej pracovnej skupine Wassenaarskeho usporiadania**, multilaterálneho režimu na kontrolu exportu konvenčných zbraní, tovarov a technológií dvojakého použitia.

Prevenca a riešenie konfliktov

SR participovala na hľadaní mierového a politického riešenia konfliktov na Blízkom a Strednom východe a v sev. Afrike najmä prostredníctvom EÚ a OSN.

V prípade **Sýrie** priniesol rok 2018 významnú redukciu územia, ktoré ovládal ISIS/Daiš a došlo k lokálnej deeskalácii situácie, ktorá sa prejavila aj v sporadických návratoch sýrskych utečencov. SR bude aj v r. 2019 podporovať politické riešenie konfliktu v Sýrii. Budúca stabilizácia Sýrie je nevyhnutná pre širšiu stabilizáciu regiónu Blízkeho a Stredného východu.

V **Jemene** pokračovali boje a humanitárna kríza aj v r. 2018. SR podporuje iniciatívy OSN a mierové rokovania pod jej záštitou, ukončenie bojov a neodkladné riešenie akútnych humanitárnych hrozieb.

V otázke **statusu Jeruzalema** SR zaujíma konzistentné stanovisko. Považuje ho za súčasť Blízkovýchodného mierového procesu. SR vychádza z rezolúcie BR OSN č. 478/1980 a pozície EÚ zdôrazňujúcej, že status Jeruzalema ako budúceho hlavného mesta dvoch štátov musí byť výsledkom priamych rokovaní izraelskej a palestínskej strany. Rovnako v nasledujúcom roku bude potrebné prispievať bilaterálne aj po línii OSN a EÚ k podpore procesov vedúcich k obnoveniu priamych **mierových rozhovorov medzi Izraelom a Palestínou** na princípe dvojštátneho riešenia.

SR sa zúčastňovalo aktivít a formovania riešení a pomoci **Líbyi**, vrátane podpory aktivít EÚ, hlavne záverov konferencií k Líbyi v Paríži a v Palerme, v čom bude pokračovať aj v r. 2019. Konkrétnym príspevkom SR bolo poskytnutie 8,75 mil. EUR v rámci spoločného príspevku krajín V4 (celkovo 35 mil. EUR) do Núdzového zvereneckého fondu EÚ pre Afriku

účelovo viazaného pre Líbyu na riešenie nelegálnej migrácie a posilnenia kapacít pri ochrane a manažmente hraníc.

Boj proti terorizmu

SR aj v r. 2018 aktívne pôsobila v **Globálnej koalícii pre boj proti ISIS/Daiš**, vrátane príspevku do nebojovej misie NATO v spolupráci s ozbrojenými silami US a IT, zameranej na školenie irackých ozbrojených síl.

V oblasti boja proti financovaniu terorizmu sa SR začala v r. 2018 pripravovať na 5. kolo hodnotenia Výboru Rady Európy Moneyval. Dôležitým príspevkom SR bolo aj zintenzívnenie kontaktov a aktivít MS SR, MV SR a MF SR s agentúrami EÚ - Eurojust a Europol v Haagu, vrátane realizácie návštev na vysokej úrovni.

Kľúčovou úlohou SR v oblasti boja proti terorizmu v r. 2019 bude realizácia jednej z priorit predsedníctva v OBSE v oblasti prevencie radikalizácie a násilného extrémizmu s osobitným zameraním na mládež a vzdelávanie.

II. SUSEDSTVO SR

1. Bezprostredné susedstvo SR

Vzťahy so susedmi a geopolitické reálie strednej Európy predstavujú zahraničnopolitické kategórie, ktoré majú na Slovensko bezprostredný a okamžite viditeľný vplyv, priamo ovplyvňujú život našej krajiny aj občanov a majú dosah na reputáciu Slovenska aj nášho regiónu. V prípade ČR bol navyše rok 2018 výnimočný. Nešlo iba o kultivovanie dlhodobu nadštandardných vzťahov, ale aj o pripomínanie si spoločných historických výročí. SR bude mať aj v roku 2019 záujem na dobrej úrovni bilaterálnej spolupráce so všetkými svojimi susedmi. V tomto kontexte treba vnímať aj pokračujúcu snahu SR prezentovať Vyšehradskú skupinu ako platformu, ktorá umožní predstaviť strednú Európu ako relevantnú súčasť silnej EÚ. Najakútnejšou výzvou v susedstve je stabilizácia situácie na Ukrajine, ktorá čelí vojnovému konfliktu a zasahovaniu do svojich vnútorných záležitostí. Prioritou zostáva tiež naša podpora pre pokračovanie ukrajinského reformného procesu vo volebnom roku 2019.

Česká republika

Výsledkom spoločných osláv a pripomienky výročí v roku 2018 s Českou republikou bolo deklarovanie nespochybniteľného historického a politického významu vzniku Československej republiky, unikátneho príkladu pokojného a ústavného rozdelenia spoločného štátu a 25 ročnej existencie nadštandardných a výnimočne blízkych vzťahov medzi našimi republikami. Vysoká dynamika stretnutí na najvyššej úrovni a v poradí 6. spoločné zasadnutie vlád v Košiciach vygenerovali konkrétne politické, ekonomické a kultúrne projekty zamerané na zvyšovanie bezpečnosti a kvality života občanov. V uplynulom roku bol rozšírený právny rámec dvojstrannej spolupráce o vykonávaciu zmluvu k dohode o vzájomnej ochrane vzdušného priestoru a memorandum o spolupráci v oblasti spoločnej podpory koncepcie inteligentných miest. V r. 2019 sa SR sústreďí na zachovanie vysokej intenzity politického i expertného dialógu, aj na platforme spoločného zasadnutia vlád a tripartít. Budeme podporovať rozvoj spoločných projektov, najmä v oblasti obranného priemyslu, boja proti cezhraničnej trestnej činnosti, dobudovania a modernizácie cestných a železničných prepojení, zvyšovania likvidity a vzájomného prepájania energetických trhov. S cieľom ďalšieho prehĺbovania kultúrnych, jazykových a občianskych väzieb budeme klásť osobitný dôraz na spoločné pripomenutie si 100 rokov od smrti jedného zo zakladateľov Československa generála Milana Rastislava Štefánika a 30. výročie Nežnej revolúcie.

Maďarsko

V r. 2018 bola potvrdená kontinuita konštruktívnych dvojstranných vzťahov a záujem na ďalšom kultivovaní slovensko-maďarskej spolupráce, k čomu napomáhala i dobrá atmosféra v bilaterálnych vzťahoch potvrdzovaná v rade stykových aktivít na vysokej politickej úrovni. Spolupráca sa sústredila na pozitívnu agendu a realizáciu konkrétnych projektov prinášajúcich úžitok občanom oboch krajín. Bol dosiahnutý ďalší pokrok v rozširovaní a skvalitňovaní dopravnej cezhraničnej infraštruktúry (výstavba mosta Komárno - Komárom, budovanie prepojenia rýchlostnej cesty M15 – D2). SR sa bude usilovať udržať takto nastavenú spoluprácu aj v nasledujúcom období, s aktívnejším zapojením mechanizmu zmiešaných komisií a využívaním kapacít a možností, ktoré ponúkajú. Svoje miesto tu bude mať i zmiešaná komisia pre záležitosti menšín ako pragmatická platforma pre dialóg a spoluprácu v tejto obojstranne dôležitej oblasti.

Poľsko

V r. 2018 pokračovala intenzívna spolupráca založená na dobrých susedských vzťahoch a partnerskom dialógu, odrážajúca sa aj vo vysokej frekvencii a produktivnosti stykových aktivít na vysokej úrovni, ktorých čoraz dôležitejšou súčasťou sa stáva aj štruktúrovaná medziparlamentná spolupráca. Posun bol dosiahnutý v oblasti budovania dopravnej a energetickej infraštruktúry vrátane strategických severo-južných prepojení: začiatok výstavby plynového interkonektora, podpis medzivládnych dohôd týkajúcich sa prepojení cestnej infraštruktúry (rýchlostná cesta R4 - S19 ako súčasť Via Karpatia, cestný most Trstená a Chyžné). V r. 2019 bude slovensko-poľská spolupráca v tomto trende pokračovať a nové impulzy by jej malo dať ďalšie spoločné rokovanie vlád SR a PR.

Rakúsko

Vzťahy s Rakúskom (AT) boli počas r. 2018 na veľmi dobrej úrovni. Prípadné názorové rozdiely súvisiace s indexáciou rodinných prídavkov, či prístupom k jadrovej energetike, vzájomnú spoluprácu neobmedzovali a jej kvalitu neovplyvňovali. Zintenzívnili sa bilaterálne kontakty a návštevy na najvyššej úrovni, vrátane viacnásobných rokovaní všetkých troch najvyšších ústavných činiteľov SR a AT. Kvalitu vzťahov potvrdila aj skutočnosť, že prvá zahraničná cesta novej ministerky zahraničných vecí AT smerovala práve do SR. V r. 2019 bude snahou SR udržať súčasnú úroveň spolupráce a intenzitu dialógu. Prioritou ostane podpora projektov dopravnej infraštruktúry, ktorých stav nezodpovedá potrebám občanov a úrovni obchodnej a ekonomickej spolupráce. Mimoriadne dôležitým aspektom prehlbovania vzťahov bude podpora cezhraničnej spolupráce, vrátane dobudovania a modernizácie železničných prepojení.

Ukrajina

S Ukrajinou (UA) má SR tradične dobré susedské vzťahy, čo potvrdili návštevy prezidenta SR Andreja Kisku a ministra ZVEZ SR Miroslava Lajčáka. UA zostáva jediným naším susedom, ktorý nie je členom EÚ a od ktorého nás oddeľuje schengenská hranica. SR uznáva euroatlantické aspirácie UA a podporuje jej integračnú perspektívu. Pozitívne hodnotíme, že v uplynulom roku narástol objem vzájomnej obchodnej výmeny, ktorá dosiahla úroveň z obdobia pred r. 2014. Cieľom zostáva i naďalej rozvíjať a prehľbovať politické kontakty vedúce k rozšíreniu obchodno-ekonomickej spolupráce a zintenzívneniu vzťahov v energetickej, transportnej, vzdelávacej a humanitárnej oblasti. V záujme napredovania reformného procesu na UA bude pokračovať odovzdávanie slovenského transformačného *know-how*. Najväčšou aktuálnou výzvou však zostáva pokračujúci vojenský konflikt na východe UA a jeho možné presahy na záujmy SR. Slovensko podporuje obnovenie úplnej suverenity a územnej celistvosti UA, odsudzuje anexiu Krymu a destabilizáciu Donbasu.

V rámci spoločnej pozície EÚ trvá SR na plnej implementácii Minských dohôd. Počas predsedníctva SR v OBSE budeme prioritný dôraz klásť na riešenie konfliktu na Ukrajine.

Vyšehradská spolupráca

Vyšehradská spolupráca bola pre SR aj v r. 2018 prioritným formátom a garantom regionálnej spolupráce a dobrých susedských vzťahov, ako aj platformou, ktorá umožnila koordinovať a efektívnejšie presadzovať spoločné pozície na pôde EÚ. Po prevzatí predsedníctva vo V4 od Maďarska (1.7.2018) začala SR klásť dôraz na posilňovanie regionálnej súdržnosti, vnútornej dynamiky, konkurencieschopnosti, bezpečnosti a súdržnosti vyšehradského regiónu ako integrálnej súčasti EÚ. Zameriava sa na tri hlavné priority: silná Európa, bezpečné prostredie a inteligentné riešenia. Cieľom predsedníctva, ktoré bude SR zastávať aj v prvej polovici r. 2019, je posilniť postavenie V4 ako konštruktívneho a relevantného aktéra v rámci EÚ prinášajúceho svoje pohľady a riešenia v konkrétnych agendách. Predsedníctvo V4 tiež pokračuje v rozvoji pragmatickej a dynamickej spolupráce s hlavnými európskymi partnermi, ako aj s ďalšími globálnymi partnermi a združeniami, vo formáte „V4+“.

Slavkovský formát

V r. 2018 pokračovala regionálna spolupráca v komplementárnom Slavkovskom formáte (AT, CZ, SR), v súlade s pracovným plánom, ktorý vypracovalo slovenské a prevzalo rakúske líderstvo. Zahŕňala oblasti dopravnej infraštruktúry, duálneho vzdelávania, priemyslu 4.0, energetickej bezpečnosti a konzultácie v európskych záležitostiach. V r. 2018 bola Slavkovská spolupráca obohatená o parlamentnú dimenziu, keď sa uskutočnilo prvé trojstranné stretnutie predsedov zákonodarných orgánov. Pragmatická sektorová spolupráca zameraná na zvyšovanie regionálnej súdržnosti a porozumenia bude pokračovať i v r. 2019, od 1.7. pod taktovkou v poradí druhého slovenského líderstva.

2. Východné susedstvo

Vzťahy Slovenska s krajinami širšieho východného susedstva charakterizovala v roku 2018 zo strany SR podpora reformných procesov a otvorený dialóg. Približovanie krajín Východného partnerstva k EÚ, ich stabilita a prosperita sú prioritným záujmom SR. Rovnako má SR záujem na rozvoji vyvážených vzťahov s Ruskom a v závislosti od ďalšieho vývoja aj o prekonávanie objektívne daných limitov spolupráce s Ruskom. Pre oba zámery bude mať zásadný vplyv pokrok pri riešení zamrznutých, resp. prebiehajúcich konfliktov, ktorý môže pozitívne ovplyvniť obe línie úsilia slovenskej zahraničnej politiky. Aj v tomto zmysle je potrebné chápať záujem predsedníctva SR v OBSE položiť dôraz na prevenciu a riešenie konfliktov v regióne.

Východné partnerstvo

Projekt Východného partnerstva podporuje politické zblížovanie a ekonomickú integráciu s EÚ. Zároveň predstavuje dôležitú súčasť Európskej susedskej politiky, významnou mierou podporuje reformy a celkové napredovanie v zúčastnených krajinách. Najdôležitejším momentom roku 2018 vo vzťahu k šiestim krajinám Východného partnerstva (Arménsko, Azerbajdžan, Bielorusko, Gruzínsko, Moldavsko a Ukrajina) bolo oficiálne otvorenie novej multilaterálnej štruktúry Východného partnerstva v marci 2018 v Bruseli, ktorá vytvorila priestor pre intenzívnejšiu implementáciu „**20 cieľov do roku 2020**“, schválených na samíte v Rige v r. 2017. Členským štátom EÚ a partnerským krajinám sa podarilo do ministerského samitu EÚ – Východné partnerstvo (Luxemburg 15.10.2018) pokročiť v štyroch kľúčových platformách spolupráce: (i) posilnenie inštitúcií a dobrej správy vecí verejných; (ii) hospodársky rozvoj a trh; (iii) konektivita, energetická účinnosť a zmeny klímy;

(iv) mobilita a kontakty medzi ľuďmi. SR sa aktívne zapojila do aktivít obsiahnutých v iniciatíve „20 cieľoch do roku 2020“. Prioritnými krajinami, v ktorých SR realizovala konkrétne projekty, boli Gruzínsko, Moldavsko a Ukrajina. V týchto krajinách sa podarilo zapojiť do spolupráce zástupcov občianskej spoločnosti a malých a stredných podnikov. V r. 2019 sa SR zameria na bilaterálne a multilaterálne projekty určené na zefektívnenie fungovania verejnej správy a posilnenie občianskej spoločnosti, zlepšenie kvality infraštruktúry a životného prostredia a zvýšenie ekonomickej výkonnosti. SR v rámci predsedníctva vo V4 zorganizuje na jar 2019 **stretnutie ministrov zahraničných vecí V4 a krajín Východného partnerstva**, v rámci ktorého vyhodnotíme 10. výročie založenia Východného partnerstva a načrtujeme víziu ďalšieho rozvoja tohto formátu. Potvrdením záujmu SR o rozvoj obchodnoekonomickej spolupráce s regiónom bola aj oficiálna návšteva predsedu vlády SR Petra Pellegriniho v Azerbajdžane.

Rusko

Vo vzťahoch s Ruskom (RU) októbrová pracovná návšteva ministra ZVEZ SR Miroslava Lajčáka v RU prispela k otvorenej výmene názorov a potvrdila obojstranný záujem o zachovanie dynamiky v dvojstrannej relácii s dôrazom na obchodnoekonomickú oblasť a rozvoj medziľudských kontaktov. Konkrétne projekty boli posúdené počas 19. zasadnutia Medzivládnej komisie pre obchodno-hospodársku a vedecko-technickú spoluprácu v Tatranskej Lomnici. Pokračoval tiež medziparlamentný dialóg na najvyššej úrovni. Zahraničná politika SR voči RU bude aj naďalej v súlade s piatimi vodiacimi princípmi EÚ. V tomto kontexte SR podporuje rozvoj dvojstranných vzťahov orientovaných na výsledok. Limitujúcou skutočnosťou je absencia pokroku v plnení Minských dohôd, čoho dôsledkom sú sankcie EÚ voči RU. Rušivým momentom, ktorý viedol k zhoršeniu vzťahov RU s krajinami EÚ a NATO, bol v r. 2018 aj prípad použitia bojových chemických látok na území UK. SR reagovala dočasným stiahnutím veľvyslanca SR v RU a predvolaním veľvyslanca RU na MZVEZ SR. Spoločne s partnermi z EÚ a NATO sme so znepokojením vnímali aj eskaláciu konfliktu medzi RU a UA v súvislosti s obmedzením slobody plavby v Azovskom mori. Záujmom SR je upokojiť situáciu a primäť obe strany, aby hľadali riešenie cestou rokovaní pri dodržaní medzinárodného práva a bilaterálnych dohôd. Na záver r. 2018 boli bilaterálne vzťahy poznačené vypovedaním ruského diplomata zo SR, na ktoré ruská strana reagovala recipročným opatrením.

3. Juhovýchodná Európa

Juhovýchodná Európa a osobitne západný Balkán (ZB) patrí k tradičným prioritám zahraničnej politiky SR. Dlhodobo vychádzame z princípu, že integrácia Európy nebude plne zavŕšená bez zavŕšenia integrácie Balkánu. Nové iniciatívy EÚ v oblasti rozširovania Slovensko vníma ako motivujúci faktor pre celý región a povzbudenie k ďalším reformám, pričom SR dlhodobo ponúka krajinám ZB svoje know-how z transformačných a integračných procesov. Zároveň vychádzame z toho, že bezpečnosť a stabilita Balkánu bezprostredne súvisí s bezpečnosťou a stabilitou Európy ako celku, a preto SR podporuje aj integračné úsilie krajín ZB do NATO. V kontexte migračnej krízy a ochrany európskych hraníc zároveň SR považuje ZB za dôležitý geopolitický priestor, ktorého ďalšie formovanie bude ovplyvňovať aj budúcnosť EÚ.

Rok 2018 bol rokom intenzívnej dynamiky vo vzťahu k integrácii krajín západného Balkánu do EÚ. Vo februári 2018 bola zverejnená **stratégia Európskej komisie** s názvom *Kredibilná perspektíva členstva krajín západného Balkánu v EÚ a zvýšená angažovanosť EÚ na západnom Balkáne* (ďalej Stratégia). Popri vytvorení pozitívnej atmosféry v agende rozširovania EÚ, opise stavu pripravenosti krajín, potvrdení princípu regaty a definovaní

oblastí, kde treba akcelerovať úsilie, Stratégia uvádza indikatívny termín ďalšieho možného rozširovania EÚ – rok 2025.

V máji 2018 sa v Sofii uskutočnil **Samit EÚ - západný Balkán**. Slovensko potvrdilo svoj dlhodobý záujem o región a napriek skôr technickému charakteru podujatia sa aktívne zapojilo do diskusie a v spolupráci s podobne zmýšľajúcimi krajinami presadilo i vyslanie politických signálov o spolupatričnosti a zdieľaní spoločnej budúcnosti. Prijímanie záverov EÚ k rozširovaniu v júni 2018 bolo poznačené nejednotnosťou voči tempu rozširovania EÚ. Napriek tomu a aj vďaka úsiliu SR prijala Rada EÚ pre všeobecné záležitosti pozitívne závery, ktoré pri splnení podmienok umožnia otvorenie prístupových rokovaní s Macedónskom a Albánskom v r. 2019.

V r. 2018 SR pokračovala v **prenose svojho know-how** v oblastiach relevantných pre modernizáciu partnerských krajín. Usilovalo sa o prehĺbenie spolupráce v oblasti digitálnych technológií a inovácií najmä s partnermi v Srbsku, ale i zlepšenie hospodárskych kontaktov s Čiernou Horou, Bosnou a Hercegovinou a Macedónskom. V snahe pomôcť krajinám efektívnejšie čeliť výzvam vyplývajúcim z migračných tlakov vyslalo Slovensko 60 policajtov do Macedónska a 40 do Srbska. V Macedónsku pokračovala realizácia projektu Národného konventu o EÚ, ktorý je inšpirovaný a realizovaný s pomocou SR. Vo vzťahu k Bosne a Hercegovine veľvyslanectvo SR v Sarajeve pokračovalo v druhom a záverečnom roku v pozícii kontaktného veľvyslanectva NATO a slovenský diplomat pokračoval vo vedení Úradu Rady Európy v Sarajeve. Vo vzťahu k Čiernej Hore sa SR zamerala na pomoc a posilnenie odborných kapacít v oblasti riadenia verejných financií. SR sa takisto snažila pomôcť Západobalkánskemu fondu pri zvyšovaní jeho medzinárodného kreditu (fond bol vytvorený podľa vzoru Medzinárodného vyšehradského fondu).

Privítali sme **dohodu medzi Macedónskom a Gréckom** o názve krajiny. Veríme, že dohoda bude implementovaná, čím sa ukončí dlhoročný bilaterálny spor a súčasne sa umožní Macedónsku pokročiť v integrácii do EÚ a NATO. Očakávame, že uvedený vývoj bude signálom pre celý región v tom, že aj zložitý problém je možné riešiť, ak na to existuje dostatočná politická vôľa. Táto by bola žiadúca v **dialógu medzi Belehradom a Prištinou**, ktorého stagnácia odsúva možnú normalizáciu vzťahov ďalej do budúcnosti.

SR sa pri ďalšom posilňovaní dynamiky a kredibility integrácie krajín západného Balkánu do EÚ zameria na implementáciu Stratégie EÚ a prijatej Agendy priorít zo samitu v Sofii. Osobitne v rámci slovenského predsedníctva vo V4 využijeme túto platformu na tvorbu synergie a presadzovania spoločných prístupov tohto zoskupenia. Prejavom toho v r. 2019 bude aj stretnutie ministrov zahraničných vecí V4 a záp. Balkánu v Bratislave.

Vo vzťahu k **Turecku (TR)** SR udržiavalo otvorenú komunikáciu založenú na dôvere a potrebe politického dialógu. Aj v komplikovanom volebnom a následnom transformačnom období sa uskutočnila návšteva ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí SR Miroslava Lajčáka v jeho funkcii predsedu VZ OSN v TR 13.8.2018. Vzťahy EÚ-TR v r. 2018 však mali prevažne stagnujúci charakter. K pokroku v prístupovom procese TR do EÚ, resp. k otvoreniu nových rokovacích kapitol nedošlo. Úspešne však pokračovala implementácia migračnej dohody z marca 2016, čo zásadne prispelo k zníženiu prílevu utečencov a ekonomických migrantov cez územie TR do EÚ. SR sa vo vzťahu k TR bude naďalej usilovať o udržanie kontaktov a produktívnej komunikácie. Záujmom SR je funkčný dialóg medzi EÚ a TR, založený na európskych hodnotách a spoločných záujmoch. V popredí bude najmä udržanie dohody o spolupráci v oblasti migrácie.

III. NÁSTROJE ZAHRANIČNEJ POLITIKY SR

1. Ekonomická diplomacia

Ekonomická diplomacia SR je významný prvok podpory hospodárskeho rozvoja SR a neoddeliteľnou súčasťou výkonu zahraničnej politiky každého zastupiteľského úradu SR v zahraničí. Realizácia tejto priority zahraničnej politiky SR bude aj v roku 2019 prebiehať v úzkej spolupráci s ďalšími zainteresovanými ústrednými orgánmi štátnej správy, agentúrami, podnikateľskými zväzmi a asociáciami s cieľom prispievať k posilňovaniu konkurencieschopnosti slovenskej ekonomiky v podmienkach napredujúcej štvrtej priemyselnej revolúcie. Nemenej dôležitou úlohou ekonomickej diplomacie SR bude tiež dôsledné sledovanie trendov a smerovania globálnych politík, počnúc fiškálnou oblasťou, cez inovácie a digitalizáciu, až po oblasť energetickej a surovinovej bezpečnosti s cieľom včasnej a efektívnej reakcie na nové identifikované výzvy.

Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj

Rada Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) 25.5.2018 rozhodla, že **predsedníckou krajinou Rady OECD na ministerskej úrovni (MCM) v r. 2019 bude SR**. Ide o historicky prvé predsedníctvo SR od jej vstupu do tejto organizácie v r. 2000 a zároveň je SR historicky prvou krajinou stredoeurópskeho regiónu, ktorá bude predsedáť Rade OECD. Predsednícka krajina predsedá zasadnutiu Rady OECD na ministerskej úrovni, ktoré sa koná raz ročne. Predsednícka krajina určuje aj tému predsedníctva. Rada OECD schválila tému MCM na rok 2019: „Využitie digitálnej transformácie pre udržateľný rozvoj: príležitosti a výzvy“, ktorá bude dominovať na zasadnutí MCM (22.-23.5.2019, Paríž). SR má ambíciu prediskutovať aspekty vplyvu a dopadov procesu digitalizácie prakticky na všetky oblasti života spoločnosti a úlohu angažovanosti OECD v ňom. Zasadnutiu Rady OECD predchádza Fórum OECD (20.-21.5.2019), ktoré je interaktívnym zasadnutím mimovládneho sektora, akademickej komunity a privátneho sektora. SR má zároveň ambíciu využiť Fórum na prezentáciu potenciálu SR, ako aj príspevku k riešeniu aktuálnych medzinárodných tém. SR sa taktiež zapojila do činnosti pracovnej skupiny OECD zaoberajúcej sa umelou inteligenciou (Artificial Intelligence Working Group), ktorá má za úlohu pripraviť princípy využitia umelej inteligencie v spoločnosti. Finálny návrh princípov bude predstavený ministerskej rade OECD s cieľom ich prijatia.

K rozvoju spolupráce s OECD prispela aj účasť **generálneho tajomníka OECD na konferencii Tatra Summit** (október 2018), pri príležitosti ktorej rokoval s predsedom vlády SR a zúčastnil sa rokovania ministrov financií V4, DE a FR k zdaňovaniu digitálnej ekonomiky. V priebehu r. 2018 OECD v spolupráci so SR pripravovala **Ekonomický prehľad SR**, ktorý bude okrem pohľadu OECD na makroekonomický vývoj SR, zameraný na dve sektorové témy: zlepšenie postavenia SR v globálnych hodnotových reťazcoch a inklúziu marginalizovaných rómskych komunit. Po vyhodnotení vo výbore OECD 10.12.2018 bol prehľad oficiálne predstavený generálnym tajomníkom OECD v SR 5. februára 2019.

V r. 2018 SR na pôde **Medzinárodnej energetickej agentúry** pri OECD (OECD/IEA) úspešne obhájila zistenia hĺbkovej previerky energetického sektora SR. V r. 2019 bude SR venovať pozornosť Ministerskému zasadnutiu OECD/IEA, ktoré bude kľúčové z hľadiska diskusií o modernizovaní núdzového mechanizmu OECD/IEA a posilnenia celosvetovej energetickej bezpečnosti hlbším angažovaním asociačných a partnerských krajín OECD/IEA. V septembri r. 2018 SR úspešne pokračovala v predsedníctve **Riadiaceho výboru Agentúry pre jadrovú energiu pri OECD** (OECD/NEA).

V októbri 2018 SR, ako prvá krajina strednej Európy, hostila 25. výročné zasadnutie OECD GREEN Action Task Force venované udržateľnosti energetického sektora, zeleným

financiam, udržateľnej infraštruktúre a obehovému hospodárstvu. V roku 2019 bude SR aj naďalej z pozície podpredsedu uvedeného formátu OECD pokračovať v podpore krajín východnej Európy, Kaukazu a strednej Ázie v zavádzaní princípov zeleného hospodárstva do procesu ekonomických, sociálnych a inštitucionálnych reforiem.

Vzhľadom na relevanciu výstupov OECD k záujmom a potrebám SR sa vláda SR v roku 2018 v súvislosti s predsedníctvom v MCM rozhodla alokovať OECD pre rok 2019 **dobrovoľný príspevok SR vo výške 1 mil. EUR** okrem iného na tvorbu makroekonomických analýz a predpovedí, daňovú transparentnosť, alebo projekty venované udržateľnému rastu a životnej úrovni, digitálnej transformácii, či celoživotnému vzdelávaniu.

Bilaterálna ekonomická spolupráca

Prenos ekonomických a obchodných informácií zo zahraničia s cieľom podporovať prístup slovenských tovarov a služieb na medzinárodné trhy sa uskutočňuje prostredníctvom **portálu „Podnikajme v zahraničí“** a zasielaním „Týždenného prehľadu ekonomických aktualít zo zahraničia“ pre cca 2 tisíc adresátov. V r. 2018 sa uskutočnili dve rokovania **Rady vlády SR na podporu exportu a investícií**, ktorá je platformou pre dialóg vlády a štátnych inštitúcií s predstaviteľmi podnikateľského sektora. Ekonomická diplomacia v rámci programu Z regiónov do sveta predstavila spektrum nástrojov pomoci podnikateľskému prostrediu pri presadení sa v zahraničí v spolupráci s regionálnymi komorami SOPK v Košiciach, Žiline, Trenčíne a Trnave. Sieť ekonomickej diplomacie v zahraničí výrazne prispela k získaniu zahraničných účastníkov na **Exportné fóra** - dve sa uskutočnili v rámci Slovenskej kooperačnej burzy v Bratislave a v Nitre a ďalšie tri v rámci porady honorárnych konzulov SR v Bratislave a v Žiline. Z projektovej schémy ekonomickej diplomacie, ktorá podporuje slovenské firmy v zahraničí bolo v r. 2018 zrealizovaných 23 projektov za 68 303 EUR.

Významným nástrojom ekonomickej diplomacie boli aj v r. 2018 **podnikateľské misie**. V rámci Európy možno vyzdvihnúť podnikateľské misie organizované pri príležitosti oficiálnej návštevy prezidenta SR v Nórsku a Slovinsku sektorovo zamerané na oblasť smart technológií a inovatívnych riešení. Spolupráca s US sa orientovala na potenciálne investície do automobilového priemyslu, priemyslu 4.0, IT sektora, umelej inteligencie, ako aj na predstavenie slovenských inovatívnych firiem americkým investorom v rámci rozsiahleho podujatia „Forbes 100+100 Years of Innovation“ v New Yorku (25.9.2018) za účasti prezidenta SR Andreja Kisku. Okrem podnikateľských misií sprevádzajúcich ústavných činiteľov v zahraničí (prezident SR: Gruzínsko, Kórejská republika; predseda vlády SR: Azerbajdžan, Kazachstan, podpredseda vlády a minister financií SR: Hongkong, Laos, Omán, Srí Lanka, Indonézia, Kambodža, ŠTAT MZVEZ SR: Saudská Arábia, Egypt, Jordánsko, Brazília, Kolumbia) sa uskutočnili aj podnikateľské misie z Iránu, Kene a Egypta na Slovensku. SOPK s ďalšími partnermi zorganizovala v priestoroch MZVEZ SR Slovensko-grécke ekonomické fórum a Slovensko-čínske obchodné fórum, ktoré poskytli nové impulzy na prehĺbenie hospodárskej spolupráce SR s oboma krajinami.

V Brne sa 1.-3.10.2018 konal jubilejný 60. medzinárodný strojársky veľtrh, ktorého sa zúčastnili predsedovia vlád CZ a SR. Súčasťou veľtrhu bol Národný stánok SR, exportný dom (s účasťou MH SR, MZVaEZ SR a SARIO) a konferencia „Made in Czechoslovakia – ako funguje česko-slovenský export do tretích krajín“. Išlo o druhé najpočetnejšie zastúpenie slovenských podnikateľov na veľtrhu (107 firiem), ktorý je pre naše firmy najvýznamnejším odborným veľtrhom v strednej Európe.

K rozvoju hospodárskej spolupráce prispeli v r. 2018 aj zasadnutia **medzivládnych komisií** s Kazachstanom, Srbskom, Macedónskom a Čiernou Horou v Bratislave, s Čínou v Pekingu, s Ruskom vo Vysokých Tatrách, s Južnou Kóreou v Soule a s Maďarskom v Komárome. V priebehu r. 2019 sa v SR uskutoční 22. zasadnutie Slovensko-bavorskej komisie, v rámci ktorej by mal byť vytvorený priestor aj pre nové oblasti spolupráce ako napr. priemysel

4.0, digitalizácia a robotizácia. Plánované je aj šieste zasadnutie Spoločného výboru Slovensko-Flámsko a tretie zasadnutie Konzultačnej komisie medzi ministerstvami hospodárstva SR a Chorvátska, ktoré sa budú konať v Bratislave.

V nasledujúcom roku bude naďalej imperatívom v spolupráci s európskymi krajinami podpora a rozširovanie aktivít etablovaných slovenských firiem s dôrazom na **produkciiu s vyššou pridanou hodnotou**. V severských krajinách Európy si zachová dôležité miesto spolupráca pri naplňaní inovačného potenciálu, informatizácii alebo budovaní *smart cities*. Vo vzťahoch s UK, bude rezonovať **téma brexitu**, osobitne v rovine eliminácie negatívnych dopadov na podnikateľské prostredie v SR, ako aj vzájomný obchod a investície. V transatlantických hospodárskych vzťahoch bude pozornosť venovaná novému prístupu US k medzinárodnému obchodu. SR bude podporovať prijatie rámcovej **dohody medzi EÚ a US** s cieľom zamedziť zavedeniu ciel na dovoz osobných motorových vozidiel.

Priority regionálnej ekonomickej spolupráce

Kľúčovým partnerom SR zostáva EÚ, s ktorou realizujeme vyše 76% obchodnej výmeny. Spolupráca s krajinami EÚ je orientovaná najmä na odvetvia s vyššou pridanou hodnotou, napr. v oblasti automobilového a elektrotechnického priemyslu, či informačno-komunikačných technológií. Súčasťou výkonu ekonomickej diplomacie bolo aj zdieľanie skúseností štátneho a súkromného sektora napr. v oblasti duálneho vzdelávania a spolupráce v oblasti digitalizácie a automatizácie.

Kooperácia krajín **V4** vychádzala z imperatívu upriamiť hospodársku spoluprácu na aktuálne otázky a potreby Európy v rámci celosvetovej hospodárskej súťaže. Aktivity reagovali na potrebu účinnejšej priemyselnej politiky, posilňovanie inovačných kapacít a rýchlejšieho zavádzania nových technológií. Ťažiskom spolupráce bola aj podpora podnikania s cieľom zabezpečiť, aby región V4 zostal jedným z motorov rastu EÚ.

Pod vedením prezidenta SR Andreja Kisku sa SR v septembri 2018 zúčastnila v Bukurešti na 3. samite **Iniciatívy krajín Trojmorja (3SI)**. SR vníma 3SI ako platformu pre pragmatickú spoluprácu v rámci konkrétnych technických projektov (najmä v oblasti infraštruktúry). SR má za to, že táto iniciatíva by mala byť len doplnkom k existujúcim nástrojom a politikám EÚ. Finančné inštitúcie HR, CZ, LV, PL, RO a SR (Slovak Investment Holding), podpísali dohodu o spoločnom zámere, týkajúcu sa založenia Investičného fondu Trojmorja, zameraného na podporu a financovanie projektov. Počas summitu US ohlásili vytvorenie Partnerstva pre transatlantickú energetickú spoluprácu. Hlavným cieľom partnerstva má byť zvýšenie energetickej bezpečnosti v transatlantickom priestore, integrácia systémov prenosu elektrickej energie a zemného plynu, otvorenie trhov a odstránenie bariér v obchode s energiami, podporovanie nových infraštruktúrnych investícií a presadzovanie krokov k lepšej energetickej efektívnosti. SR v súlade s EK bude presadzovať, aby iniciatíva zohľadňovala ciele Energetickej únie a klimatickej politiky EÚ do roku 2030.

Na pôde **Stredoeurópskej iniciatívy (SEI)** bude v rámci vykonávania Akčného plánu SEI na roky 2018–2020 dôraz o.i. kladený na zvyšovanie ekonomického rastu a podporu obnoviteľných zdrojov energie.

V rozvoji ekonomickej spolupráce má dôležité miesto aj orientácia na teritória mimo EÚ. V tomto kontexte rastie význam **Ázie** ako finančného a ekonomického centra. Rastie aj jej geopolitický význam a silnie postavenie v medzinárodných vzťahoch. Región predstavuje nielen alternatívny trh, ale aj potenciálny zdroj pracovnej sily a zahraničných investícií. Prioritou SR v r. 2019 bude nielen udržanie existujúcich investícií, ale aj získavanie investícií s vysokou pridanou hodnotou v oblasti vedy, výskumu a inovácií a elektromobility. Osobitnú pozornosť bude SR venovať rozvoju spolupráce s krajinami Ázie so silným investičným potenciálom s vysokou pridanou hodnotou – **Kórejská republika, Japonsko, India**. Dôraz bude položený na prehĺbenie vedecko-technickej spolupráce a vedomostnej ekonomiky.

Zameriame sa aj na s tým súvisiacu mobilitu pracovnej sily v súlade s prijatou stratégiou vlády SR. Záujmom SR je aj využiť potenciál iniciatívy Pás a cesta, najmä formou posilnenia prepojenia medzi Európou a **Čínou**, vrátane využitia slovenských prepravných kapacít (železnice, intermodálne terminály), ako aj vyvázenejšou obchodnou výmenou - vytváraním vhodných podmienok pre vývoz slovenských výrobkov, vrátane potravín a poľnohospodárskych produktov, na ázijský trh. Rozvoj spolupráce medzi SR a Čínou pokračoval aj vo formáte CN + 16 krajín strednej a východnej Európy (SR v oblasti inovácií gesturuje Virtuálne Centrum Transferu Technológií partnerstva 16+1 a jeho sekretariát v Bratislave). V júni 2018 sa predseda vlády SR Peter Pellegrini v Sofii zúčastnil 7. stretnutia predsedov vlád tohto formátu, kde boli zároveň podpísané dve dohody o spolupráci Medzibankovej asociácie 16+1 (za SR podpisovala Eximbanka SR). SR sa v rámci formátu 16+1 dlhodobo zameriava na oblasť vedy, techniky a inovácií. Ďalšími perspektívnymi oblasťami spolupráce sú železničná preprava, potravinárstvo a zavádzanie efektívneho a bezpečného elektronického systému výmeny informácií o tovaroch „e-customs“.

Podpora slovenských podnikateľských aktivít v **Latinskej Amerike** sa bude zameriavať na ich presadzovanie na Kube, mapovanie príležitostí v rámci pozorovateľského štatútu SR v Tichomorskej aliancii (Mexiko, Čile, Kolumbia a Peru), ako aj na rozvoj inováčného a vedecko-výskumného potenciálu s Čile, Argentínou a Mexikom.

Prienik vyššieho počtu slovenských podnikateľských subjektov na **africké** teritórium bude pokračovať prostredníctvom zvyšovania informovanosti o podnikateľských príležitostiach v teritóriu, sledovania výziev, účasťou na veľtrhoch a výstavách, ako aj na podnikateľských misiách. Dlhotrvajúcou výzvou ostane revízia zmluvno-právnej základne SR s viacerými africkými krajinami, najmä uzatvorenie základných ekonomických bilaterálnych dohôd (o zamedzení dvojitého zdanenia, o ochrane investícií).

Spolupráca s finančnými inštitúciami a WTO

Aktivity SR v medzinárodných finančných inštitúciách a organizáciách boli aj v r. 2018 zamerané na zintenzívnenie vzájomnej spolupráce a podporu hospodárskeho a sociálneho rozvoja. Vo **WTO** vystupovala SR v duchu jednotnej pozície EÚ. V rámci WTO, ale i na bilaterálnej báze, SR artikulovala podporu otvorenému a transparentnému multilaterálnemu obchodnému systému. Aj v r. 2019 bude SR aktívne využívať jednotlivé nástroje spoločnej obchodnej politiky EÚ na presadzovanie a ochranu záujmov SR a zachovanie spravodlivej obchodnej súťaže na domácom trhu. Vo vzťahu k WTO bude SR podporovať dodržiavanie pravidiel globálneho obchodu a zasadzovať sa za rozvoj multilaterálneho obchodného systému. V otázke modernizácie WTO bude SR pôsobiť koherentne s politikou EÚ sledujúcou dva hlavné ciele: zvýšenie relevantnosti a adaptability WTO pri riešení existujúcich problémov a posilnení efektivity WTO. Záujem SR aktívne pôsobiť v **Medzinárodnej investičnej banke** a v **Medzinárodnej banke pre hospodársku spoluprácu** bol potvrdený ratifikáciou dodatku k zakladateľským listinám v júli 2018, čím mohol začať proces reorganizácie oboch finančných inštitúcií na moderné investičné banky.

Nedostatok pracovnej sily v SR

MZVEZ SR sa podieľalo na vypracovaní materiálu **Stratégia pracovnej mobility cudzincov v SR**, ktorý schválila vláda SR 10.10.2018 uznesením č. 473/2018. Pridanou hodnotou Stratégie je nový koncepčný prístup k riešeniu nedostatku pracovnej sily na Slovensku formou riadenej migrácie, čo predstavuje novú prierezovú agendu pre plnenie úloh ekonomickej diplomacie. Ide najmä o zabezpečenie aktívnej propagácie nedostatkových profesií slovenského trhu práce v zahraničí. Nedostatok pracovnej sily sa rezort MZVEZ SR snaží riešiť aj prostredníctvom členstva v **Digitálnej koalícii SR**, kde podporujeme a prepájame slovenské podnikateľské subjekty, akademické a výskumné subjekty so subjektami v zahraničí.

V spolupráci so zamestnávateľmi a zainteresovanými aktérmi rezort MZVEZ SR podporuje projekty získavania vysokokvalifikovanej pracovnej sily zo zahraničia prostredníctvom štúdia IT programov na vysokých školách v SR, zároveň sa spolupodieľa na príprave projektov, ktorých cieľom je prilákanie krajanov späť do SR. **Konzulárna služba** bude v r. 2019, v rámci disponibilných personálnych a logistických kapacít, poskytovať súčinnosť pri implementácii vládnej Stratégie pracovnej mobility cudzincov v SR.

Energetická bezpečnosť SR

Jednou z kľúčových tém v r. 2018 bolo plánované vybudovanie plynovodu **Nord Stream II**, ktorý by v prípade obmedzenia tranzitu plynu cez Ukrajinu poškodil ekonomické a politické záujmy SR, sledujúce zachovanie ukrajinského tranzitného koridoru a čo najvyššie využívanie tranzitnej infraštruktúry prechádzajúcej cez SR. Slovensko bude preto naďalej zaujímať negatívne stanovisko voči výstavbe plynovodu NS2. SR v rámci bilaterálnych ako aj multilaterálnych formátov bude zdôrazňovať, že maximálnou prioritou je zachovanie ukrajinskej prepravnej trasy ruského plynu do EÚ prechádzajúcej cez SR. Uvedené považuje za kľúčový prvok bezpečnosti dodávok plynu do SR a ďalších krajín strednej a východnej Európy. V tejto súvislosti bude podporovať konštruktívny dialóg medzi RU, UA a EÚ týkajúci sa spolupráce RU a UA po roku 2019, kedy končí platnosť tranzitnej zmluvy ako aj zmluvy na dodávku plynu. S cieľom zvyšovať bezpečnosť dodávok plynu a ropy bude SR pokračovať aj v rozvoji regionálnej spolupráce, zameranej na podporu infraštruktúrnych projektov umožňujúcich **diverzifikáciu energetických zdrojov a trás**. Prioritami pre SR zostáva realizácia projektov spoločného záujmu tzv. PCI - dobudovanie severojužného plynárenského koridoru prepojením slovenskej a poľskej plynárenskej siete a realizácia projektu Eastring s cieľom integrovať európske plynové trhy, využívajúc v maximálne možnej miere existujúcu infraštruktúru. V oblasti PCI v elektroenergetike je potrebné zdôrazniť význam dobudovania prepojení s Maďarskou republikou. SR dôrazne zastáva právo na národnú suverenitu pri rozhodovaní o optimálnom energetickom mixe, vrátane využívania jadrovej energie ako nízkouhlíkového zdroja, čo bude zdôrazňovať predovšetkým v súvislosti s prebiehajúcou diskusiou o oznámení EK o dlhodobej nízkouhlíkovej stratégii EÚ (Clean Planet for All).

Rozvoj znalostnej ekonomiky a inovácií

S cieľom užšie prepojiť SR s krajinami s vysokou úrovňou vedy, výskumu a inovácií vláda SR 28.11.2018 schválila **pilotný projekt inštitucionálneho zabezpečenia slovenskej inováčnej diplomacie**. V oblasti spolupráce SR so zahraničnými vedeckými centrami možno vyzdvihnúť Slovenský styčný inováčný úrad vo fínskom Otaniemi, v USA aktívne pôsobí Slovensko-americká podnikateľská a inováčná rada (SABIC) a činnosť rozvíja aj Slovensko-izraelská vedecko technická spoločnosť. Výsledkom podpisu dohody o strategickom partnerstve medzi Fakultou strojárstva Kalifornskej univerzity v Berkeley, Úradom podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu a Žilinskou univerzitou v Žiline bola realizácia úvodnej fázy prestížneho programu s US partnerom zameraná na zvyšovanie kompetencií mladých výskumníkov v oblasti inteligentných dopravných systémov. S ministerstvom pre vedu a výskum Izraela sa úspešne realizuje pilotný bilaterálny program na podporu vedeckých a výskumných projektov. S Izraelom sa spolupráca uskutočňuje aj vo formáte V4 v rámci *InnovatorsV4* - pilotnom programe na podporu inovatívnych firiem a startupov. V oblasti vedy a inovácií sa prehĺbuje spolupráca V4 s Japonskom a Južnou Kóreou. S Fínskom pokračovala úzka spolupráca v projekte „Výhľadové plánovanie“, zameraná na Agendu 2030, ako aj digitálne vzdelávanie - pilotný projekt „*Fun Learning*“ zameraný na reorganizáciu školstva a zavádzanie inovatívnych technológií do výuky. Informačno-komunikačným technológiám bola venovaná konferencia s Islandom. Zámerom

ekonomickej diplomacie v oblasti vedy, výskumu a inovácií v roku 2019 je: prezentovať SR smerom do zahraničia z pohľadu inovačných a vedecko-výskumných kapacít (v súlade s jednotnou prezentáciou SR v zahraničí a značkou Dobrý nápad Slovensko), zvyšovať povedomie zahraničných partnerov (vrátane investorov a ich centrál) o technologickej vyspelosti SR, podporovať slovenské podniky v úvodnej fáze ich prieniku na zahraničné trhy, pomáhať technologicky zaujímavým slovenským firmám a vedecko-výskumným inštitúciám disponujúcim špičkovými technológiami presadiť sa v zahraničí, prepájať slovenské vysoké školy s domácimi a zahraničnými firmami na Slovensku s cieľom podpory spolupráce akademického sektora s praxou, podporovať verejno-súkromné financovanie projektov v oblasti vedy, výskumu a inovácií, ako aj podporovať mobilitu študentov, vedcov a zástupcov inovatívnych firiem (stážové a akceleračné programy).

Rámec pre čerpanie pomoci z finančných mechanizmov

V nadväznosti na podpísané memorandá o porozumení, ktoré tvoria rámec pre čerpanie pomoci z Finančného mechanizmu Európskeho hospodárskeho priestoru a Nórskeho finančného mechanizmu vo finančnom období rokov 2014 – 2021 vo výške 113 mil. eur sa v r. 2018 realizovala príprava a schvaľovanie osnov jednotlivých programov, vrátane procesov smerujúcich k uzatvoreniu tzv. Programových dohôd s cieľom zverejnenia prvých výziev v roku 2019. V rámci prípravy Inštitucionálnej dohody medzi EÚ a Švajčiarskom pokračovali rokovania o ďalšom príspevku zo Švajčiarskeho finančného mechanizmu v nasledujúcich rokoch.

2. Strategická komunikácia a prezentácia SR

Objem voľne dostupných a často zavádzajúcich informácií vo verejnom priestore narastá, pričom možnosti tieto informácie kriticky vyhodnocovať sú limitované. V tejto súvislosti rastie význam strategickej komunikácie, vrátane podpory informačnej a internetovej gramotnosti. Kritická diskusia s verejnosťou a šírenie korektných informácií sú odpoveďou ministerstva na šírenie zámerných dezinformácií. Zároveň je našim záujmom rozšíriť kultúru strategickej komunikácie aj na ďalšie štátne inštitúcie. Strategická komunikácia sa tak stáva pevnou zložkou zahraničnej politiky nielen v SR, ale aj v EÚ, NATO a spojeneckých krajinách s ktorými si vymieňame skúsenosti s cieľom spoločne čeliť hybridným hrozbám.

Neoddeliteľnou súčasťou modernej prezentácie krajiny je realizácia aktivít v oblasti verejnej a kultúrnej diplomacie. Význam komunikácie a vytvárania väzieb nielen s odbornou ale aj širokou verejnosťou spočíva v budovaní povedomia občanov a približovaní kľúčových posolstiev. Aktívna diskusia o cieľoch a prioritách zahraničnej a európskej politiky SR doma aj v zahraničí podporuje pozitívne vnímanie SR a zvyšuje tak jej atraktivnosť z pohľadu investícií či cestovného ruchu, čo môže mať pozitívny dopad aj na ekonomické ukazovatele. Širokospektrálne podujatia a projekty realizované na úrovni rezortu, vrátane aktivít zastupiteľských úradov, sú jedným z prostriedkov dosahovania komplexných cieľov verejnej a kultúrnej diplomacie.

Strategická komunikácia

MZVEZ SR v r.2018 vytvorilo základný priestor pre aktivity v oblasti strategickej komunikácie o prioritách zahraničnej politiky SR prostredníctvom dvoch komunikačných programov #MYSMEEU a #WeAreNATO, ako aj v rámci série verejných podujatí o storočí slovenskej zahraničnej politiky a diplomacie, s cieľom potvrdiť hodnotové ukotvenie zahraničnej politiky SR a našu príslušnosť k demokraciám v euroatlantickom priestore.

Séria **národných konventov o budúcnosti EÚ #MYSMEEU** nadviazala na projekt „Slovensko diskutuje o EÚ“ z r. 2017 a vytvorila priestor na celospoločenskú diskusiu a tvorbu národných pozícií o prioritách, výzvach a budúcnosti EÚ za účasti nositeľov týchto pozícií.

Vrcholným podujatím #MYSMEEU boli občianske konzultácie prezidenta FR Emmanuela Macrona o budúcnosti EÚ 26.10.2018 v SR ako jedinej krajine stredoeurópskeho priestoru. Diskusie #MYSMEEU získajú v roku 2019 nový rozmer. MZVEZ SR ich v spolupráci s Informačnou kanceláriou EP a Zastúpením EK v Bratislave zameria na podporu zvýšenia účasti vo voľbách do EP v máji 2019 v univerzitných sídlach SR, ako aj vo veľkom počte miest so strednými školami.

Komunikačným programom #WeAreNATO sa SR pripojilo k 5 pilotným krajinám projektu NATO s cieľom priblížiť verejnosti hodnoty, úlohy a fungovanie Aliancie. V r. 2018 sa uskutočnili konzultácie zástupcov médií a občianskej spoločnosti SR v centrále NATO. MZVEZ SR poskytlo výraznú podporu konferenciám GLOBSEC a Slovenskému bezpečnostnému fóru. SR sa zapojila do programu vedeckej spolupráce s NATO, vrátane medzinárodného vedeckého poradného panela ISEG (*International Scientific Evaluation Group*). V oblasti kybernetickej obrany a odolnosti SR v r. 2018 odovzdala prvé hodnotiace správy. Programom #WeAreNATO sa MZVEZ SR v r. 2019 bude ďalej snažiť intenzívnym osobným kontaktom v regiónoch informovať verejnosť o hodnotách a prínose NATO pre našu bezpečnosť.

V online prostredí MZVEZ SR zintenzívnilo systematickú komunikáciu s verejnosťou cez sociálne siete, osobitne prostredníctvom samostatného rezortného profilu „**Zahraničná politika sa nás týka**“ na Facebooku, kde najmä s mladými ľuďmi prebiehala bezprostredná komunikácia o hodnotách a smerovaní zahraničnej politiky SR. V intenzívnej komunikácii v online prostredí bude MZVEZ SR v r. 2019 pokračovať aj na sociálnych médiách bližších mladším generáciám, predovšetkým na Instagrame a na Youtube.

MZVEZ SR bude na medzirezortnej úrovni koordinovať implementáciu **Akčného plánu EÚ proti dezinformáciám** z decembra 2018, ako aj ďalšie spoločne dohodnuté nástroje na zabezpečenie slobodných a spravodlivých európskych volieb.

Strategická komunikácia MZVEZ SR sa stala v r. 2018 pevnou súčasťou **bilaterálnej spolupráce SR** – s US, UK, CZ, či LT. V r. 2019 bude s ďalšími spojeneckými krajinami – DE, FR, PL, LV, FI, ako aj s krajinami východnej Európy a západného Balkánu pokračovať v rozvoji projektov zameranými na spoločné odolávanie hybridným hrozbám z tretích krajín.

Zároveň je výzvou rozšírenie strategickej komunikácie o **nový pevný pilier globálnych politik** – s ohľadom na predsedníctvo SR v OBSE v r. 2019 (#WeAreOSCE), aktívne členstvo SR v Rade Európy a v systéme OSN.

Koordinácia jednotnej prezentácie SR v zahraničí

Medzirezortná Pracovná skupina pre koordinovanú prezentáciu SR v zahraničí úspešne naplnila ambíciu vytvoriť prítlačlivú prezentačnú identitu SR: značku Slovensko vyjadrenú sloganom **GOOD IDEA SLOVAKIA/DOBRY NÁPAD SLOVENSKO**. V rámci tohto formátu koordinoval rezort diplomacie implementáciu značky na strategicky významných podujatiach na národnej a najmä medzinárodnej úrovni. Doposiaľ sa nepodarilo dospieť k zhode všetkých zainteresovaných subjektov podieľajúcich sa na jednotnej prezentácii SR v zahraničí na efektívnom a včasnom systéme koordinovania kľúčových podujatí v zahraničí. Výzvou pre rok 2019 ostáva najst' vhodný model systémového riešenia jednotnej prezentácie. Ambíciou rezortu bude vypracovať návrh riešenia a predložiť ho na prerokovanie Radou vlády SR pre podporu exportu a investícií. Systémové riešenie napomôže efektívne naplnenie prezentačného potenciálu SR v zahraničí. Viacročným tematickým rámcom zostávajú naďalej „Rámcové priority prezentácie slovenského umenia a kultúry v zahraničí“, ktoré sú každoročne spoločne prijímané rezortom diplomacie a rezortom kultúry na najbližšie tri roky.

Verejná a kultúrna diplomacia

Rok 2018 sa niesol hlavne v duchu viacerých významných **výročí dejinných udalostí**, a preto sa verejná a kultúrna diplomacia prioritne zamerali na komunikáciu posolstiev súvisiacich so 100. výročím vzniku Československa, 50. výročím česko-slovenského obrodného procesu a 25. výročím vzniku samostatnej SR, s cieľom zdôrazniť ich dôležitý odkaz pre súčasnú generáciu. MZVEZ SR sa primárne sústredilo na zahraničný rozmer pripomenutia si týchto výročí a na koordináciu aktivít s českou stranou. Zastupiteľské úrady SR a slovenské inštitúty v zahraničí, v prevažnej väčšine v spolupráci s českými partnermi, zorganizovali v r. 2018 viac ako 80 odborných podujatí, venovaných jednotlivým výročiam. Zahraničnej verejnosti bola ponúknutá taktiež bohatá paleta kultúrnych projektov. Po celom svete sa zorganizovalo okolo 200 podujatí pozostávajúcich z prezentácie archívnej i súčasnej slovenskej filmovej tvorby, vystúpení hudobných telies, prezentácie výtvarných a fotografických projektov, moderného dizajnu, ako aj exteriérových výstav. MZVEZ SR v spolupráci s Historickým ústavom SAV vytvorilo výstavu „100 rokov slovenskej diplomacie“, ktorá bola prezentovaná nielen v zahraničí, ale aj na Slovensku. Komunikácia bola podporená aj ďalšími prezentačno-informačnými projektmi, napr. informačnou skladačkou Slováci naprieč storočím, fotografickou výstavou M. R. Štefánik – veľký slovenský a európsky diplomat, výstavným projektom Príbeh jednej fotografie - Muž s odhalenou hrud'ou, publikáciou Alexander Dubček - *A Slovak who gave hope to freedom*. K zviditeľneniu verejnej diplomacie prispelo aj odovzdanie ocenenia Goodwill Envoy občanom SR žijúcim v zahraničí, ktorí šíria dobré meno krajiny. Komunikácia týchto významných historických medzníkov širokej verejnosti sa v r. 2018 zintenzívnila aj na sociálnych sieťach, rezortnom webe a stránkach jednotlivých zastupiteľských úradov. Podujatia pripomínajúce uvedené výročia v zahraničí prispeli nielen k pozitívnej prezentácii SR, ale aj k projekcii príkladných vzťahov a spolupráce medzi SR a CZ. Dôležitou súčasťou medzinárodnej kultúrnej spolupráce zostali aj aktivity slovenských inštitútov realizované v rámci združenia **EUNIC** - European Union National Institutes for Culture. MZVEZ SR sa výrazne podieľalo a naďalej bude podieľať aj na úspechu spoločných projektov zoskupenia **Stredoeurópskej kultúrnej platformy** v tretích krajinách.

Ambíciou verejnej a kultúrnej diplomacie v r. 2019 je aktívna komunikácia cieľov zahraničnej politiky domácej i zahraničnej verejnosti s dôrazom na mladú generáciu. MZVEZ SR zintenzívni aktivity na sociálnych sieťach a dynamickú informovanosť na rezortnej webovej stránke. V súlade s ideovým konceptom značky Slovensko bude zdôrazňovať moderný obraz Slovenska ako dynamicky sa rozvíjajúcej demokratickej krajiny a integrálnej súčasť európskych štruktúr. Rok 2019 ponúka príležitosť zdôrazniť **hodnotovú orientáciu SR** v medzinárodno-politickom priestore pripomenutím si 15. výročia vstupu SR do EÚ a NATO, 10. výročia prijatia eura, 30. výročia Nežnej revolúcie, 75. výročia SNP a 100. výročia úmrtia generála Milana Rastislava Štefánika. Z výročných udalostí kultúrneho a vedeckého charakteru bude akcentované o.i. 100. výročie založenia Univerzity Komenského v Bratislave, 70. výročie založenia SEUKu a 150. výročie narodenia architekta Milana Michala Harminca. Medzi hlavné komunikačné nástroje budú patriť okrem sociálnych sietí aj tradičné formy, ako napr. diskusie zástupcov MZVEZ SR so študentami stredných a vysokých škôl, stretnutia s občianskou spoločnosťou a akademickou obcou.

Spolupráca s mimovládny a neziskový sektorom

Spolupráca s mimovládny sektorom pokračovala aj naďalej prostredníctvom dotačného mechanizmu MZVEZ SR v 2 zverejnených výzvach dotačnej schémy:

1. Medzinárodné vzťahy a zahraničná politika SR (MVZP/2018): MZVEZ SR podporilo 24 projektov celkovou sumou 118 820 EUR. Zo strany mimovládnych a neziskových organizácií bolo zaregistrovaných celkom 56 žiadostí o dotačnú podporu. Schválené projekty sa sústredili predovšetkým na organizovanie odborných podujatí, seminárov a konferencií

s následnou prípravou odporúčaní a odborných materiálov na témy európskej a globálnej bezpečnosti, vypracovanie analytických štúdií a tematických publikácií.

2. Medzinárodné vzťahy a zahraničná politika SR so zameraním na strategickú komunikáciu (MVZP-STRATCOM/2018): MZVEZ SR podporilo 8 projektov celkovou sumou 52 248 EUR. Zo strany mimovládnych a neziskových organizácií bolo zaregistrovaných celkom 12 žiadostí o dotačnú podporu. Zámerom aktivít strategickej komunikácie bolo zvyšovať verejnú informovanosť o zahraničnej, európskej a bezpečnostnej politike a ich napĺňaní v rámci euroatlantických integračných zoskupení.

3. Rozvojová spolupráca a humanitárna pomoc

Aktivity v oblasti rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci znamenajú pre Slovensko dlhodobý záväzok smerujúci k podpore a udržateľnému rozvoju partnerských krajín, ako aj k efektívnejšiemu využívaniu tradičných modelov rozvojovej spolupráce. Prioritným záujmom SR je poskytovať podporu tým projektom, ktoré majú hmatateľné výsledky a ktorých multiplikačný efekt sa prejaví v pozitívnom vplyve na život obyvateľstva v tretích krajinách. Aj prostredníctvom týchto bilaterálnych nástrojov chce Slovensko v budúcnosti prispieť k napĺňaniu Agendy 2030 a jej 17 cieľov udržateľného rozvoja, a teda k multilaterálnemu riešeniu globálnych výziev. Zároveň záujmom SR je podporovať aj lokálny ekonomický rozvoj vrátane vytvorenia samostatne udržateľného ekonomického modelu tam, kde je to účelné.

V oblasti rozvojovej spolupráce kládla SR hlavný dôraz na riešenie príčin migrácie, elimináciu chudoby, dodržiavanie ľudských práv, ako aj implementáciu princípov demokracie a právneho štátu v partnerských krajinách. Kľúčovým momentom bolo **historicky prvé hodnotenie systému rozvojovej spolupráce SR Výborom OECD pre rozvojovú pomoc (DAC)**, ktorého cieľom bolo priniesť odporúčania na jeho ďalšie zefektívňovanie. Experti OECD skonštatovali, že značka SlovakAid má, napriek obmedzeným administratívnym a rozpočtovým možnostiam, potrebnú viditeľnosť, dobrú reputáciu a vysoký stupeň profesionality. SR sa svojimi aktivitami na medzinárodnej scéne zaradila medzi kredibilných donorov. Závery a odporúčania OECD predstavujú východisko pri tvorbe novej **Strednodobej stratégie rozvojovej spolupráce SR na roky 2019 – 2023**. V nich OECD prioritne vyzýva na plnenie záväzku vyčleniť 0,33% HND na Oficiálnu rozvojovú pomoc do r. 2030, posilnenie personálnych kapacít aktérov rozvojovej spolupráce SR, postupné otvorenie dotácií aj pre zahraničné subjekty rozvojovej pomoci, rozšírenie aktérov rozvojovej spolupráce (najmä na súkromnú sféru), ako aj na hľadanie inovatívnych foriem spolupráce.

Implementácia Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj predstavovala jednu z hlavných priorít predsedu 72. VZ OSN Miroslava Lajčáka, na čo reflektoval aj záväzok SR uskutočniť dobrovoľnú **prezentáciu národnej správy o pokroku v plnení cieľov udržateľného rozvoja na pôde OSN** v júli 2018. Zo 190 štátov, ktoré prijali Agendu 2030, doposiaľ národnú správu prezentovalo 67 krajín. SR taktiež profituje z pomoci OECD pri implementácii udržateľných rozvojových cieľov **Agendy 2030** – konkrétne pri príprave národnej stratégie a vízie rozvoja Slovenska do r. 2030 a národného investičného plánu.

Nemenej dôležitým v r. 2018 bol rozvoj partnerstiev so zahraničnými donormi a medzinárodnými organizáciami pôsobiacimi v oblasti rozvojovej spolupráce. **Historicky prvé partnerstvo** v oblasti medzinárodnej rozvojovej spolupráce uzavrelo MZVEZ SR s **USAID** v novembri 2018. Partnerská dohoda bola uzavretá aj s UNESCO a UNDP. Vďaka takýmto partnerstvám bude SlovakAid ešte viditeľnejší, zlepší svoje postavenie medzi svetovými donormi a posilní svoje vlastné kapacity.

V r. 2019 bude SR naďalej zefektívňovať systém poskytovania rozvojovej spolupráce, a to aj úpravou zákona č. 392/2015 Z.z. o rozvojovej spolupráci. Predstavený bude **nový strategický rámec rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci SR**, ktorý sa zameria na

dosahovanie výsledkov pri plnení udržateľných cieľov. Zlepšením koordinácie medzi jednotlivými aktérmi rozvojovej spolupráce SR sa zároveň docieli aktívne využívanie značky SlovakAid, zvýšenie jej viditeľnosti a povedomia verejnosti. Rovnako sa zintenzívnia aktivity na zapájanie podnikateľského sektora do rozvojovej spolupráce prostredníctvom špecifických programov a nástrojov. Kľúčovú úlohu zohrá zefektívnenie fungovania Slovenskej agentúry pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu, čomu napomôže aj uskutočnenie tzv. *Pillar assessment EU*, čo agentúre umožní čerpanie a spravovanie rozpočtových prostriedkov EÚ.

Rozvojová spolupráca bude v r. 2019 zameraná na podporu projektov na odstraňovanie príčin migrácie, zlepšenie sociálnych podmienok, vzdelanie mladých ľudí v spolupráci s lokálnymi mimovládnyimi alebo medzinárodnými partnermi v krajinách Afriky (Keňa, Etiópia, Líbya) a tiež v štátoch Blízkeho východu, ktorý čelí vojnovým konfliktom a jej dôsledkom. Pokračovať budú bilaterálne kontakty v oblasti rozvojovej spolupráce s US, s ktorými bolo v r. 2018 podpísané Memorandum o spolupráci medzi MZVEZ SR s rozvojovou agentúrou USA (USAID). SR sa v roku 2019 zameria na implementáciu uvedeného memoranda formou realizácie rozvojových projektov v regióne západného Balkánu a v krajinách Východného partnerstva.

4. Starostlivosť o občanov a krajanov

Ústrednú úlohu v oblasti starostlivosti o občanov a krajanov zohráva konzulárna služba, ktorej cieľom je poskytovať kvalitné a adekvátne služby pri vybavovaní štandardných konzulárnych podaní a tiež pri poskytovaní konzulárnej asistencie pri mimoriadnych a krízových udalostiach v zahraničí. V tejto súvislosti rastie aj význam preventívnych opatrení v krízovom manažmente, ktoré budú naďalej predstavovať jeden zo základných pilierov ochrany občanov a krajanov pred následkami mimoriadnych udalostí a počas riešenia krízových situácií. Dôležitým nástrojom v tejto oblasti je aj rozširujúca sa spolupráca členských krajín EÚ predovšetkým pri zabezpečovaní ochrany nezastúpených občanov v tretích krajinách. V rámci kontinuálnej podpory krajanských komunit v zahraničí SR v roku 2018 realizovala celý rad aktivít zameraných na zlepšovanie ich postavenia a na rozvoj ich vzťahov so SR. MZVEZ SR bude naďalej v maximálnej možnej miere podporovať ich ambície v oblasti udržiavania bezprostredných kontaktov so SR a napomáhať im pri rozvoji ich jazykovej, kultúrnej a národnej identity.

Zvyšovanie úrovne poskytovania konzulárnych služieb občanom SR

V r. 2018 bolo jednou z najdôležitejších úloh konzulárnej služby MZVEZ SR kvalitné a operatívne **poskytovanie konzulárnych služieb** občanom v zahraničí prostredníctvom zastupiteľských úradov a v ústredí prostredníctvom konzulárneho odboru. Okrem štandardnej konzulárnej agendy bol zvýšený dôraz kladený na poskytovanie konzulárnej ochrany občanom, ktorí sa v zahraničí ocitli v núdzovej situácii. V r. 2018 sa výrazne posilnila spolupráca členských krajín EÚ nadobudnutím účinnosti predpisu EÚ o konzulárnej ochrane nezastúpených občanov ČŠ EÚ v tretích krajinách. Ide o dôležitý nástroj pomoci občanom SR aj v tých tretích krajinách, kde nemáme vlastný zastupiteľský úrad. V r. 2018 sa rozširovalo využívanie elektronických konzulárnych služieb prostredníctvom zastupiteľských úradov, pričom z celkovo 72 zastupiteľských úradov poverených výkonom konzulárnych služieb sú dnes elektronické moduly sprístupnené pre 63 zastupiteľských úradov a na zvyšných 9 zastupiteľských úradoch boli sprístupnené v obmedzenom rozsahu. Elektronické zasielanie žiadostí s možnosťou rezervácie konkrétneho termínu na vybavenie konzulárneho podania predstavuje skvalitnenie poskytovaných služieb s pozitívnym ohlasom občanov predovšetkým v krajinách s vysokým počtom konzulárnych úkonov. V r. 2018 sa naďalej pokračovalo v poskytovaní konzulárnych služieb formou tzv. výjazdových konzulárnych dní v teritóriách s početnými komunitami občanov SR a značnou rozlohou.

S cieľom zjednodušiť prístup žiadateľov o **víza** na podanie žiadosti aj v teritóriách výrazne vzdialených od zastupiteľských úradov bol v r. 2018 opätovne zavedený outsourcing pri zbere údajov a žiadostí o schengenské víza SR. Služby boli rozšírené z pôvodných 2 na 10 destinácií v štátoch Európy, Ázie a Afriky. Zmluvný partner MZVEZ SR – spoločnosť VF WorldWide (známa aj ako VFS Global) – poskytuje od decembra 2018 vízové služby pre SR v 38 vízových centrách. V r. 2018 nadobudla platnosť dohoda o zastupovaní vo vízovom konaní s Holandskom, ktoré zastupuje SR v Mali, Katare, Senegale a Suriname. Rozšírená bola dohoda s Maďarskom o ďalšie zastupovanie SR vo Vietname a Ekvádore, pričom v roku 2019 sa pripravuje jej ďalšie rozšírenie o Singapur.

Aj v roku 2019 bude prioritou konzulárnej služby MZVEZ SR poskytovanie kvalitných konzulárnych služieb občanom v zahraničí. Dôraz bude kladený aj na využívanie nástrojov včasnej, profesionálnej a efektívnej konzulárnej ochrany našich občanov v zahraničí vyplývajúcich z členstva v EÚ.

Krízový manažment v podmienkach MZVEZ SR

Krízový manažment na MZVEZ SR prechádzal v r. 2018 implementačnou fázou zásadnej **reformy** spustenej začiatkom r. 2018. Zámerom reformných snáh bolo mimo štandardnej činnosti krízového manažmentu vytvoriť, prispôbiť a prepojiť existujúce interné procesy krízového manažmentu a konzulárnej asistencie bežiacie na ministerstve s cieľom dosiahnutia synergie a konsolidovaného prístupu ministerstva ku konzulárnemu krízovému manažmentu a k jeho cieľovej skupine – občanom SR. Posilnenie aktívnej spolupráce odboru krízového manažmentu a zastupiteľských úradov SR pri monitorovaní bezpečnostnej situácie, mimoriadnych udalostí, krízových situácií, ich vyhodnocovaní a v prípade potreby vydávaní aktuálnych informácií a upozornení občanom SR výrazne zlepšilo nástroje prevencie.

Ambície krízového manažmentu však nie sú iba v jednorazovom nastavení procesov a informačných tokov. Ide permanentný proces pozostávajúci z monitorovania a analýzy situácie, procesu identifikovania nových hrozieb a následného prehodnocovania postupov krízového manažmentu ministerstva. V snahe reflektovať na vývoj súčasných trendov v krízovom manažmente bude rezort zahraničných vecí naďalej klásť dôraz na prevenciu následkov rizík vyplývajúcich z mimoriadnych udalostí a zefektívňovať štruktúru nástrojov včasného varovania pri hrozbách, ktoré sú predvídateľné. S cieľom dosiahnutia optimálnej úrovne plnenia vytýčených cieľov sa v oblasti krízového manažmentu dostanú do popredia zvýšené nároky na ciele permanentné monitorovanie bezpečnostnej situácie a jej priebežné komplexné hodnotenie. Nadchádzajúce obdobie bude venované optimalizácii a informatizácii procesov s cieľom skrátenia reakčného času zložiek krízového manažmentu.

Spolupráca s krajanmi

V r. 2018 pokračoval aktívny prístup SR aj k plneniu úloh v oblasti krajskej politiky. Rovnako ako v predchádzajúcich rokoch sa postupne zvyšoval objem finančných prostriedkov určených na podporu krajských aktivít, čím sa naplňal záväzok z uznesenia vlády SR č. 625/2008. Výrazným prínosom bola aj činnosť **Rady vlády pre krajské otázky** ako konzultačno-poradného orgánu vlády pre túto oblasť. **Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí (ÚSŽZ)** zorganizoval v r. 2018 **13. Stálu konferenciu „Slovenská republika a Slováci žijúci v zahraničí“**, ktorej sa zúčastnilo cca 90 účastníkov z 18 krajín. Taktiež pokračoval vo vydávaní *„Osvedčenia Slováka žijúceho v zahraničí“*, o ktoré je trvalo vysoký záujem. V roku 2018 bolo vydaných už 2371 osvedčení. V priebehu r. 2018 ÚSŽZ pokračoval taktiež v organizovaní a podpore tradičných podujatí s účasťou Slovákov žijúcich v zahraničí, pričom sa zameriaval na propagáciu ich života a kultúry na území SR a rozvíjanie slovenského jazyka a upevnenie národnej identity krajských detí a mládeže. Pozitívnym príkladom bol v r. 2018 rozvoj vzťahov s krajskou komunitou v US najmä v kontexte 100. výročia podpisu

Pittsburskej dohody a vzniku Československa a 25. výročia vzniku samostatnej SR. Ohlas mala aj podpora uplatňovania práv príslušníkov slovenskej národnostnej menšiny v Srbsku v oblasti vzdelávania, kultúry, komunikácie s úradmi, ako aj informovania v jazyku menšiny. ÚSZZ bude aj v r. 2019 pokračovať v aktivitách, ktoré prispievajú k rozvoju jazykovej, kultúrnej a národnej identity krajanov. Rovnako tiež bude pokračovať v úsilí s cieľom sprostredkovať hodnoty kultúrneho dedičstva zahraničných Slovákov občanom SR a vytvárať podmienky pre rozvoj vzťahov medzi Slovákami žijúcimi v zahraničí a Slovenskom ako krajinou ich predkov.

5. Profesionálna zahraničná služba

Profesionálna zahraničná služba si vyžaduje neustále prispôsobovanie sa zmenám kladúcim zvýšené požiadavky na flexibilitu a odbornosť zamestnancov. V tomto zmysle je treba vnímať aj prebiehajúcu reflexiu vývoja a snahu modernizovať rezort diplomacie po 25 rokoch fungovania.

Reformný proces MZVEZ SR

Cieľom reformného procesu ministerstva je predovšetkým snaha zefektívniť vnútorné procesy zahraničnej služby, tak v ústredí ako aj na zastupiteľských úradoch v zahraničí. V júli 2018 vedenie ministerstva odsúhlasilo viaceré úlohy, ktoré naštartovali dynamizáciu procesov tak v personálnej ako aj v administratívno-technickej oblasti. Reformný proces nie je zameraný na krátky časový úsek, jeho pokračovanie sa predpokladá aj v priebehu rokov 2019 – 2020.

Jedným z nosných pilierov reformy je flexibilnejšie a efektívnejšie využívanie vlastných ľudských zdrojov, vytváranie nástrojov na uľahčenie administratívnych procesov, ako aj hľadanie možností na skvalitnenie podmienok počas pôsobenia zamestnancov v zahraničnej službe. S tým súvisí aj výrazná zmena v oblasti náhrady výdavkov spojených so zabezpečením vzdelania detí zamestnancov, čím sa výrazne zvýšil motivačný faktor dočasného vyslania zamestnancov aj do krízových, resp. sťažených oblastí. Ďalším z hlavných legislatívnych zámerov je zlepšenie podmienok tehotných zamestnankýň počas plnenia úloh zahraničnej služby, vrátane úpravy podmienok zamestnankýň v súvislosti s nástupom na materskú dovolenku počas dočasného vyslania v zahraničí.

S cieľom zvýšenia profesionalizácie zahraničnej služby sa aj v r. 2018 kládol zvýšený dôraz na kvalitné vzdelávanie zamestnancov. MZVEZ SR v súvislosti s individuálnou pracovnou náplňou zamestnancov aj preto organizovalo a zabezpečovalo odborné školenia zamerané na zvýšenie odborných, jazykových, manažérskych, či osobnostných zručností a vedomostí. Špecifickým vzdelávaním v r. 2018 bola aj príprava zamestnancov na výkon predsedníctva v OBSE. Tento trend vzdelávania zamestnancov ministerstva bude pokračovať aj v r. 2019, vrátane vzdelávania pre zamestnancov na riadiacich pozíciách. Absolvované vzdelávania sú aj súčasťou každoročného hodnotenia zamestnanca, ktorého účelom je nielen poukázať na nedostatky v jeho činnostiach, ale tiež navrhnúť odporúčania na zlepšenie výkonu pracovných úloh zamestnanca.

Úspechom slovenskej diplomacie je aj nárast zastúpenia v Európskej službe pre vonkajšiu činnosť (ESVČ). V r. 2018 pôsobilo v ESVČ celkom 22 slovenských občanov, z toho 6 z nich sú zamestnanci MZVEZ SR. Na základe podaných žiadostí zamestnancov ministerstva do ESVČ je v r. 2019 reálna perspektíva zvýšenia ich počtu v ESVČ.

O dobrom renomé a atraktivite slovenskej zahraničnej služby svedčí aj skutočnosť, že na ponúkané voľné pracovné pozície sa v rámci výberových konaní hlási vysoký počet záujemcov, vrátane absolventov prestížnych zahraničných univerzít. V roku 2018 zrealizovalo MZVEZ SR celkom 31 vonkajších výberových konaní.

Honorárne konzuláty SR v zahraničí

Na doplnenie profesionálnej siete zastupiteľských úradov, pre zabezpečenie funkcií zameraných na podporu hospodárskych, kultúrnych a iných stykov, ako aj na poskytovanie operatívnej pomoci slovenským fyzickým a právnickým osobám, SR k 31. 12. 2018 využívala 187 **Honorárnych konzulárnych úradov**, ktorých sieť sa pravidelne rozširuje. 8. stretnutie honorárnych konzulov SR v Bratislave a v Žiline v októbri 2018 bolo zamerané na zhodnotenie a koordináciu ich činnosti ako aj na plné využitie ich potenciálu pri napĺňaní záujmov SR.

Modernizácia informačno-komunikačnej infraštruktúry

MZVEZ SR v r. 2018 pokračovalo vo zvyšovaní úrovne elektronickej komunikácie v rámci rezortu a v skvalitňovaní poskytovaných elektronických služieb smerom k občanom a podnikateľom. Okrem napĺňania cieľov v rámci budovania e-Governmentu na Slovensku venoval rezort zvýšenú pozornosť bezpečnostným nastaveniam a optimalizácii informačno-komunikačnej infraštruktúry v snahe reflektovať na bezpečnostné hrozby v kybernetickom priestore. Prioritou v budúcom období bude implementácia bezpečnostných opatrení a hľadanie ďalších možností na optimalizáciu informačno-komunikačných technológií s cieľom eliminácie zraniteľností, zvýšenia úrovne bezpečnosti a ochrany aktív a osobných údajov v informačných systémoch.

Rozpočtové otázky

Príjmy kapitoly MZVEZ SR na rok 2018 boli zákonom o štátnom rozpočte stanovené vo výške 1 800 000 EUR. Z celkového objemu výdavkov kapitoly MZVEZ SR na r. 2018 v sume 119 353 879 EUR bol záväzne stanovený limit miezd, platov, služobných príjmov a ostatných osobných vyrovnaní vo výške 50 802 891 EUR a limit kapitálových výdavkov vo výške 3 500 000 EUR. Schválený rozpočet na činnosť zastupiteľských úradov SR v zahraničí v kategórii Tovarov a služieb bol vo výške 20 854 567 EUR. Čerpanie rozpočtu na rok 2018 nie je uzavreté. Záverečný účet kapitoly MZVEZ SR za rok 2018 bude vypracovaný v súlade so zákonom č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy predložený Ministerstvu financií SR, Úradu vlády SR a Zahraničnému výboru Národnej rady SR v apríli 2019. Do 31.1.2019 prebiehajú práce na účtovnej a rozpočtovej uzávierke za rok 2018.

Schválený rozpočet MZVEZ SR na rok 2019 v dostatočnej miere vytvára podmienky na realizáciu politických priorít rezortu.